

27. seja upravnega odbora

Sanacijski program notranjih ukrepov

V ponedeljek, 8. t. m. je bila 27. seja upravnega odbora namenjena razpravi o predlogu internega sanacijskega programa. Poleg tega osnovnega vprašanja dnevnega reda te seje, so obravnavali še poročilo tehničnega direktorja o izvršenem proizvodnem programu v marcu in potrdili operativni plan za april ter ob koncu reševali še nekaj tekočih problemov in vprašanj.

Predlog sanacijskega programa notranjih ukrepov so sprejeli in sklenili, da se ta predlog posreduje gospodarski komisiji, da o njem razpravlja skupaj s finančnim planom in da se ga razmnoži za vse članke delavskega sveta Železarne s pripombo, da se v program vključi za vse obrate zboljšanje koriščenja delovnega časa, zmanjšanje odsotnosti in določi konkretno odgovornost za izvajanje posameznih nalog programa. Tako dopolnjen program je treba predložiti delavskemu svetu Železarne v potrditev na prvi prihodnji seji, na kateri bo obravnaval predlog gospodarskega načrta za 1968. leto, ki bo v ponedeljek, 15. aprila 1968.

Poročilo o izvršenem proizvodnem programu v marcu so vzeli na znanje in ugotovili, da se stanje v Železarni popravlja in da je dosežena v marcu predvidena in planirana realizacija. Potrdili so tudi operativni plan za april. Glede stalnih zahtev

obratov po delovni sili so bili mnjenja, da je prej predno se sprejme nove delavce v Železarno, razen v primerih, ko zaradi pomanjkanja delavca stoji stroj, treba izboljšati koriščenje delovnega časa, ker bi tako lahko nadoknadili pomanjkanje delovne sile. Zato so naročili direktorju Železarne, da naredi vse mogoče ukrepe, pa tudi najbolj drastične, za intenzifikacijo delovnega časa.

Med tekočimi vprašanji so obravnavali naslednje:

Imenovali so stalno strokovno komisijo, ki bo delala na nadaljni gojitvi in izpopolnjevanju kategorizacije delovnih mest.

Kadrovski sektor je na osnovi stališč izoblikovanih na seminarju, ki ga je pripravil Institut za javno upravo in delovna razmerja pri pravni fakulteti v Ljubljani, pripravil nov osnutek pravilnika o sprejemanju in uvažanju pripravnikov na delo v Železarni, ki bolj natančno

(nadaljevanje na 2. strani)

Oblikovanje osebnih dohodkov v mesecu marcu in v I. tromesečju 1968

Osební dohodek v mesecu marcu smo oblikovali v nekoliko ugodnejših pogojih kot v februarju, če primerjamo realizacijo po absolutni višini. Leta je znašala 57.523.290.- N din in je bila za 8,1% višja od februarjske. Za ustvaritev takšne realizacije pa smo porabili v marcu 1.104.501 efektivnih ur, kar je 8% več kot v mesecu februarju, s čimer se naša »produktivnost« v tem pogledu ni dvignila in bo osebni dohodek v kuverti za mesec marec le toliko večji, kolikor več ur smo prebili v Železarni. Pri tem pa moramo upoštevati še dejstvo, da po cenikih doseženi osebni dohodek že presega tisto mejo, ki nam jo zagotavlja s planom predvideni dohodek. Letošnji finančni načrt namreč kaže, da smejo osebni dohodki znašati maksimalno 16% vrednosti realizacije, pri čemer pa morajo ostati vsi materialni stroški v predvidenih mejah. Če oblikovani osebni dohodek v katerem koli mesecu znaša več kot 16% vrednosti realizacije, moramo le tega izravnati z dovoljeno mejo, kar imenujemo omejitev ali restrikcijo. Ta je znašala v januarju 7%, v februarju 4% in v marcu zopet 7%.

Glede na to, da je minilo

tudi že prvo tromesečje letošnjega leta je prav, da si ogledamo poleg meseca marca še rezultate tega obdobja. Ker je sprejeta kategorizacija merilo odnosa med delovnimi enotami, uporabljamo pri-

merjavo dejansko doseženih osebnih dohodkov z osebni dohodki, če bi bili razdeljeni samo po kategorizaciji, neupoštevaje proizvodne rezultate in različnost delovnega časa. Torej najprej podatek:

OBLIKOVANI OD V S DIN NA 1 EFEKTIVNO IZVRŠENO URO

Delovna enota	Oblikovani OD marec dejansko po kategor.	Oblikovani OD I.—III. dejansko po kategor.
Plavž	459.36	449.77
Martinarna	593.67	473.82
El. jeklarna	478.13	475.75
Šamotarna	369.98	428.13
Livarna	430.11	456.50
Valj. Bela	492.95	480.56
Prof. valj.	440.88	435.34
Valj. 2400	389.60	456.99
Valj. 1300	430.77	436.30
valj. žice	444.70	461.80
Jeklovlek	448.36	452.66
Strug. valjev	479.59	489.22
Valj. žice Bela	493.77	513.75
HVŽ	413.46	459.87
Želbljarna	441.77	446.89
Elektroodni	404.53	401.67
Str. delavnice	483.61	487.29
Str. vzdržev.	484.09	514.23
Gradb. vzdrž.	482.97	479.59
Transport	437.70	453.13
PIV	504.76	492.10
El. topl. ener.	516.96	508.46
Vzdrž. el. napr.	513.90	527.22
RTA	548.60	575.32
RO	674.56	690.77
OTK-a	562.27	555.60
Upr. službe	528.86	545.02
Železarna	481.04	481.04

Kot je razvidno, se mesečna odstopanja, ki so večkrat predmet dokazovanja, kako »nepravilno« in »krivično« je nagajevanje, izenačujejo, če gibanje osebnih dohodkov opazujemo skozi daljše obdobje. Razumljivo pa je, da resničnega gibanja nikdar ni mogoče popolnoma izenačiti s predvidevanjem. Odstopanja v daljšem obdobju nam samo dokazujejo, da se eden

ali več elementov, ki vplivajo na višino osebnih dohodkov, ne giblje tako kot smo predvidevali. To pa je že stvar boljše analize.

Glede na to, da se pojavljajo različna vprašanja v zvezi z izračunavanjem osebnih dohodkov, bomo v eni izmed prihodnjih števil objavili podrobnejši potek oblikovanja.

SM

Investicije v letošnjem letu

V podjetju krožijo neosnovane govorice, da financiramo investicije iz skladov oziroma osebnih dohodkov. Tisti sodelavci, ki so obravnavali letni obračun podjetja in program za letošnje leto, so imeli priliko videti kako in od kod bomo dobili denar za investicije in, da takšne govorice niso resnične. Rad bi, da bi prav vsi v podjetju vedeli, odkod je denar. To je tudi namen mojega današnjega prispevka.

Doslej še nismo izčrpali kreditov, katere smo najeli pri Jugoslovanski investicijski banki in pri Splošni go-

spodarski banki Slovenije za prvo fazo. Za koriščenje nam je ostalo še približno 29 milijonov (nadaljevanje na 3. strani)

Sodelavka pri previjanju elektromotorja

Nekatere posebnosti plana za leto 1968

Od vseh dosedanjih let, je letošnje eno izmed najtežjih glede pravilne prognoze za osnove proizvodnega in finančnega plana. Razlog za to je predvsem lanske letna stagnacija v gospodarstvu na sploh, nadalje posledice liberaliziranega uvoza proizvodov panoge 114 ter končno nove obveznosti investicijskih kreditov, ki zapadajo že v l. 1968 pri relativno neugodnih pogojih. Ob taki nenormalni situaciji v letu 1967, ko so se nekatere kapacitete celo ustavljale, kar je imelo za posledico izredno povečanje fiksnih stroškov, so še v večji meri kakor običajno, prišle do izraza tudi interne slabosti. Vse to se je v končni obliki rezultiralo v zaključnem računu. Tako smo l. 1967 zaključili z okrog 30 % slabšim finančnim rezultatom v odnosu na predhodno leto. Zato tudi indeksi povečanja plana nasproti izvršitvi v l. 1967 niso realni, tako, da plan za l. 1968 po količini proizvodnje, eksterne realizaciji in dohodku predstavlja le postopno normalizacijo stanja. Vse te dejavnike moramo upoštevati ko postavljamo vprašanje ali je plan realen, odnosno celo več, ali jamčimo za njegovo realizacijo.

Izhodišče plana izhaja iz predvidenega plasmaja proizvodov, razpoložljivih kapacitet ter iz normativne potrošnje posameznih surovin in materialov. Ker povečana realizacija ni v pravilnem odnosu nasproti povečanim stroškom, je bil pri sestavljanju plana glavni problem kako to razmerje uskladiti. Ker cisti materialni stroški predstavljajo 60 % celotnega dohodka ter celo 68 % eksterne prodaje, je razumljivo, da je glavni poudarek ravno na materialnih stroških. To je zelo široko področje in v prvi vrsti je gibanje teh stroškov odvisno predvsem od nas samih in se ne moremo izgovarjati na zunanje faktorje. Konkretno gre pri tem za: Koliko koksa bomo porabili za 1 tono surovega železa, koliko kalorij bomo porabili za 1 tono jekla, koliko programiranih šarž bomo kvalitetno izdelali z lepo površino blokov brez nekovinskih vključkov in čim manjšim lunerjem, nadalje v topli in hladni predelavi, kakšen izplen bomo dosegli od vložka do gotovega izdelka in končno koliko kalorij bomo porabili za ogrevanje na temperaturo valjanja za 1 tono te ali one vrste vložka. Da se pa izognemo izgovorom na objektivne pogoje češ, da se te zahteve ne morejo izpolniti, bi rad poudaril, da moramo osredotočiti vse napore na kvaliteto dobave osnovnih surovin in materialov. Priznati moramo, da smo doslej do tega vprašanja imeli zelo liberalen odnos. Enako kakor kupci zaostrojujejo ta vprašanja do naših proizvodov, v enaki meri moramo tudi mi zaostriiti odnos do naših dobaviteljev, tako v pogledu cene, kvalitete in dinamike dobave.

Tudi vse ostale strokovne službe imajo pri realizaciji gospodarskega načrta svojo nalogo. Naša prizadevanja morajo biti usmerjena v to, da vsakdo svojo delovno obveznost na delovnem mestu, za katerega je usposobljen, vestno izvršuje in zanj tudi odgovarja.

Iz plana je tudi razvidno, da so skupni poslovni stroški udeleženi v celotnem dohodku s 84 % ter da ostalih 14 % predstavlja dohodek, ki je skoraj v celoti namenjen za osebne dohodke, saj so skladi v tako nizkem znesku le simboličnega značaja. Povečanje osebnih dohodkov je predvideno po planu le 7 % nasproti izplačanem v letu 1967, kar je seveda pogojeno z realizacijo dohodka.

Osnovne naloge in zadolžitve za realizacijo plana so podane v internem sanacijskem programu kot priloga k planu.

Razprave na vseh nivojih naj se v letošnjem letu osredotočijo predvsem na to, kako bomo naše cilje dosegli. Skratka, najprej kako bomo planirano realizacijo in dohodek dosegli in šele nato, kako bomo ustvarjeni dohodek delili.

Inž. Arzenšek Ivo

Remont kavperja zaključen

V nedeljo, 7. t. m. je Vatrostalna zaključila dela na remontu kavperja štev. 2. Remontna dela so bila precej obsežna, saj je bilo treba najprej porušiti okrog 360 ton opeke, potem pa isto količino vgraditi nazaj. Po zrušenju stare opeke je montažni oddelk moral demontirati stare rešetke in vstaviti nove, to je okrog 30 ton materiala. Pri montaži rešetk in polaganju prve šare gredelne opeke smo imeli nekaj težav, ker smo morali nove rešetke vstaviti na stare temelje (nosilce). Kljub obsežnosti del, ki so jih izvajali delavci Vatrostalne, kakor tudi sodelavci iz montažnega oddelka, je celotno delo potekalo po naprej predvidenem programu.

Z rekonstrukcijo gredelne

mreže bomo dosegli večjo zmogljivost kavperjev, to je večje temperature. Zaradi tega smo morali pri polaganju gredel, kakor tudi pri zidavi zgorelega jaska in same kupole, izredno paziti na kvaliteto dela. Inšpektor Železarn je stalno sledil delu ter vse morebitne pomanjkljivosti takoj reševal. Zidarji Vatrostalne so pri tem delu pokazali, da so sposobni dela dobro in hitro napraviti.

Po programu bi morali zaključiti z remontnimi deli 9. t. m., vendar nam je uspelo skrajšati rok za dva dni. Pri zidavi kupole so

imeli nekaj težav zaradi prevelikih odstopanj toleranc opeke in je bilo potrebno klesanje. Kvaliteta obzidave kupole, kakor tudi pravilna izolacija, vplivata na dobro delo kavperja.

Strojni ključavničarji in elektrovzdrževalci pa so v tem času napravili remont na reverziranih napravah in avtomatiki. Pri sušenju kavperjev bomo morali zaradi na novo obzidanega zgorelega jaska in kupole podaljšati čas sušenja, to pa zato, da nam ne bi pri prevelikih temperaturah razpokala nova obzidava.

ST

SOVJETSKA ZVEZA — Sovjetske železarnice so proizvedle v letu 1967 101,9 milijonov ton surovega jekla. Od tega je bilo 80 % proizvedenih v SM pečeh. Računajo, da od letošnjega leta naprej ne bodo več gradili novih SM peči, temveč bodo v bodoče povečevali proizvodne zmogljivosti jeklaren z gradnjo kisikovih konvertorjev in električnih peči. Do leta 1970 bodo povečali letno proizvodnjo jekla iz kisikovih konvertorjev na 20 milijonov ton letno in elektro jekla na okoli 13 milijonov ton.

ŠVEDSKA — Tudi švedske železarnice skušajo znižati proizvodne stroške in povečati svojo konkurenčno spo-

sobnost na zunanjem tržišču s specializacijo in zoženjem proizvodnega programa. V ta namen je bila imenovana posebna komisija, ki bo ugotovila, kakšen proizvodni program je za posamezne železarnice najbolj primeren in da bi se čim bolj izognili podvojitvi ali celo potrojitvi proizvodnih programov.

ZDA — V železarni Indiana Harbour, ki pripada železarski družbi Youngstown Sheet and Tube Co., je pričel obratovati nov plavž, ki je največji v ZDA. Visok je 78 m in ima premer talilnika 10 m. Dnevno proizvaja okoli 4.000 ton grodla.

Še nekaj mnenj o naravi obračunskih cen za obračun med del. enotami

Da bi o tem problemu spoznali, kaj o njem mislijo tudi drugi avtorji, si oglejmo še nekaj njihovih mnenj in stališč.

Določeno število avtorjev, ki se ukvarja s tem problemom, posveča v svojih delih precej prostora obračunskim cenam in problemom, ki se pojavljajo v zvezi z njihovim postavljanjem. Ko obravnavajo problem postavljanja obračunskih cen za obračun storitev med delovnimi enotami, se vprašujejo, ali se med ekonomskimi enotami odvija blagovna menjava v pravem smislu, ali je to samo interna realizacija. Interna realizacija v tem smislu, da ni posredovanja tržišča s tržnimi cenami. Iz teh resnic povzemajo zaključek, da je

za to teoretično in praktično pravilnejše, da se obračunavanje med delovnimi enotami odvija na osnovi planskih lastnih cen. To predvsem iz razloga, ker je »blagovni promet« med delovnimi enotami le interna realizacija, ne pa blagovna menjava v pravem smislu. V nadaljnjih izjavah omenjeni avtorji predlagajo, da naj se smatra dohodek, ki ga dosega podjetje, za zaslugo celotnega kolektiva. Poudarjajo tudi, da se dohodek realizira šele na tržišču. Tak način obračuna med delovnimi enotami, pravijo dalje, je posebno treba priporočati tistim ekonomskim enotam, ki nimajo take samostojnosti, da bi lahko same zase neodvisno nastopale na tržišču.

Investicije v letošnjem letu

(nadaljevanje s 1. strani)
lijonov novih din. Ta denar je, v pretežnem delu namenjen za dograditev aglomeracije. Da bi naše podjetje lahko pri banki dobivalo denar, smo imeli sklenjeno pogodbo, da bomo tudi mi vročevali pri banki naša finančna sredstva. Zaradi že znanih težav, v katere smo zabredli, tega denarja nismo niti pravočasno niti v celoti plačevali. Banka z druge strani ni plačevala naših nalogov izvajalcem. Zaradi takih težav smo morali tudi terminsko odložiti investicije.

Seveda ne smem pozabiti na bistveni vzrok za odlaganje investicij. Tudi v času, ko smo še redno vplačevali naše obveze, banka ni imela denarja za normalno delo na investicijah.

Stanje pred koncem lanskega leta, ko smo morali omejevati produkcijo ni nič kaj dobro kazalo, da bi mi mogli v letošnjem letu plačevati naše obveznosti. Tudi v primeru polne zaposlitve imamo toliko obvez, da bi morali investicije ustaviti, ker ni bilo nobenih izgledov, da bi v obsegu določil obstoječih kreditnih pogodb in pogodb o vročevanju denarja našli primerno rešitev za financiranje.

Ker nismo mogli dokončati posameznih objektov v predvidenih rokih, moramo za čas kasnitve plačati za najete kredite tudi obresti, dokler kredita ne pričnemo odplačevati. Z banko imamo pogodbo, da bi pričeli odplačevati dolg leta 1971.

Po tehtnem preudarku smo

se raje dogovorili, da bomo pričeli z odplačilom že 1. julija letos. Nam pa ne bo treba v banki vročevati denarja in izognemo se še plačevanju vmesnih obresti. Po tej poti pride banka do denarja, katerega porabi zopet za dogotovitve investicij.

Takšna je torej pot dogovora za uporabo teh 29 milij. N din, katere sem že navedel na začetku, da so ostanki kredita pri banki.

Razen tega denarja smo še v preteklem letu po sklepu seje delavskega sveta Železarne in to 16. seje z dne 17. VII. 1967 vezali na pogodbe iz sredstev amortizacije okrog 16 milij. N din. Iz letošnjega programa amortizacije je predvideno za razna dopolnilna dela na investicijskih objektih še 10,5 milij. N din. Skupaj torej 55,5 milij. N din denarja za investicije v letošnjem letu.

S tem denarjem moramo dokončati skladišče koksa, kar spada še v prvo fazo gradnje aglomeracije. Zgraditi vse objekte, ki so neobhodno potrebni za pričetek dela aglomeracije. Plačati in montirati pretežni del opreme za aglomeracijo tako, da bi za drugo leto ostala samo še montaža in pa del naprav za odpraševanje.

Nedokončano bo ostalo ogrevanje prostorov, zgrajena ne bo odtajevalnica vagonov, predvidene stavbe delavnic in upravnega poslopja obratovstva.

Na plavžih bomo letos dokončali rekonstrukcijo enega kavperja, drugega bomo pa imeli ob koncu leta verjetno še v delu. Tudi denar, ki je

predviden za naplacho novega plavža imamo predviden v programu.

Montaža električne peči Lectromelt se približuje ključnim delom in pričakujem, da bomo v mesecu maju pričeli s poskusnim obratovanjem, če ne bodo nastopile doslej še nepredvidene ovire. Vzporedno z električno pečo je v montaži tudi dokončanje transformatorske postaje, kjer še manjka del opreme, katero dobavlja Energoinvest Sarajevo, vendar imamo obljubljeni, da bodo tudi to opremo dobavili do 10. aprila.

Za jeklaro bomo dobili še letos nov 125 tonski livni žerjav.

V valjarni žice je v teku poskusno obratovanje. Delo je tako daleč, da bomo v me-

secu maju verjetno že lahko prenesli iz stare valjarne žice ustrezen motor za pogon predproge. Še v tem mesecu upamo, da nam bo uspelo rešiti nekaj tehničnih težav, ki so še pri peči in pa pri žičnici ter napravi za snemanje svitkov.

Dopolnitvena dela se bodo vršila še do konca prvega polletja.

V jeklovleku moramo vgraditi še del dokončne opreme v transportne naprave. Oprema je vsa pripravljena in čakamo samo na dogotovitev predpriprav.

Čez nekaj tednov bodo prišli tudi trije novi brusilni stroji za čiščenje gredic, katere bodo postavili na Beli. Predvidena imamo tudi finančna sredstva za predplačilo stroja za čiščenje slabov.

Tega bomo — odvisno od dobavnega roka — postavljali še letos koncem leta ali pa nekako ob letu.

V predelovalnih obratih je v teku prestavitve nekaj strojev in naprav. Zadnji trije večji stroji iz programa prve faze investicij so že pri nas in bodo v nekaj tednih pripravljeni za obratovanje.

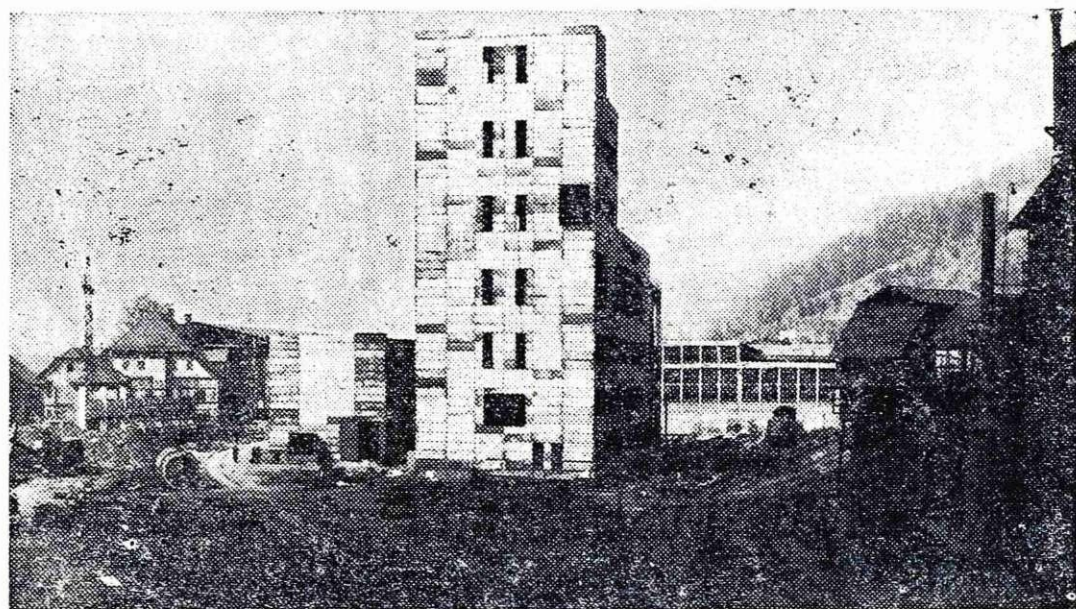
Iz denarja na amortizacijskem skladu bomo kupili še dva do tri stroje za izpopolnitev programa. Za ta nakup rabimo letos zopet samo denar za predplačilo.

Večino novih nabav dobimo na kredit, da bodo stroški deljeni na dve, tri ali več let.

Na prostoru nekdanjega glavnega vhoda je v gradnji stavba, ki bo v kratkem pod streho, kjer bomo montirali spektrometer. Dela bodo gotova koncem poletja.

Na Beli je v gradnji 5000 m³ velik rezervoar za mazut. S to rezervo bodo zaloge tolikšne, da nas vsak zastoj v dobavah ne bo spravljal v zadrego.

(nadaljevanje na 4. strani)

Gradnji objektov za novo aglomeracijo bo letos namenjeno največ denarja

Na osnovi takih njihovih izvajanj popolnoma jasno vidimo, da so se opredelili proti vključevanju dohodka ali njegovega dela v obračunsko ceno, vendar v določenih ozirom dopuščajo možnost vključitve dohodka ali njegovega dela v obračunsko ceno. Glavne ovire za to vključitev vidijo predvsem v naslednjih dejstvih:

— da neposredni proizvajalci s svojim delom samo delno vplivajo na višino dohodka in to s kvaliteto izdelkov in s pravilno izbiro proizvodnega asortimenta;

— da je ostala višina dohodka, na katero neposredni proizvajalci ne morejo vplivati, s svojim delom — rezultat:

a) splošnih tržnih razmer (formiranje ponudbe in povpraševanja),

b) iznajdljivost komercialne službe.

Na osnovi gornjih obrazložitvev lahko zaključimo, da navedeni avtorji smatrajo, da je dobiček v manjši meri pod vplivom neposrednih

proizvajalcev ekonomske enote in da je njegova višina v mnogočem odvisna od splošnih pogojev poslovanja: prodaje, pravilne izbire asortimenta proizvodnje, sposobnosti komercialne službe ter pravilne prodajne politike in samo v omejenem obsegu od kvalitete izdelkov in pravočasne izdelave. V okviru podjetja sodeluje pri proizvodnji določenega izdelka več ekonomskih enot, ki vlagajo delo različne vrednosti glede na težino dela in glede na druge pogoje. To ne velja samo za tiste ekonomske enote, ki opravljajo direktno ali produktivno delo, ampak tudi za pomožne in predračunske enote. Na kratko lahko trdimo, da so za določen izdelek vložili delo vsi sodelavci v podjetju, ki opravljajo tako imenovano splošno službo in sodelavci določenih proizvodnih ekonomskih enot.

Sodelavci komercialne službe, ko nabavljajo surovine in drug material, sodelavci splošne uprave in računovodstva, ko urejajo osebne od-

nose ali registrirajo vse poslovne spremembe, tehnično vodstvo in priprava dela kot organizatorji proizvodnega procesa, sodelavci avtoparka s prevozom surovin in drugega materiala ter gotovih izdelkov, sodelavci kotlarne in naprav za proizvodnjo električne energije (skrb za paro in energijo) in pomožne delavnice (vzdrževanje sredstev za delo), vsi sodelavci proizvodnih ekonomskih enot, v katerih je bil izdelek napravljen (običajno več enot, ker se le določena dela opravijo v eni enoti), prav tako vlagajo določeno delo.

To pomeni, da bi moral od ustvarjenega dobička ali dohodka prejeti vsak oddelek ali ekonomska enota sorazmeren del za vloženo delo, kar je teoretično sicer pravilno, toda praktičen izračun bi niti najmanj ne bil enostaven. Pri razporeditvi dobička med ekonomske enote moramo upoštevati tudi dejstvo, da je delež dobička v raznih proizvodih različen.

Skoda, da se o delitvi do-

hodka med ekonomske enote na osnovi vloženega dela zagovorniki te teorije jasneje ne izrazijo: ali se jim zdi sprejemljiva ali ne in če se jim ne zdi sprejemljiva, zakaj ne. Vidimo, da gre tu prav za tisto delitev — na osnovi vloženega dela — ki nekaterim avtorjem ni prav nič všeč in za katero kot smo videli, pravijo, da ustvarja nesmisel in čudno situacijo: da največ dohodka dobijo tiste ekonomske enote, ki imajo zaposlenih največ delavcev. Ker pa je skoraj vedno pravilo v podjetjih, da imajo tiste ekonomske enote, ki imajo največ delavcev, najmanjši produkt, je situacija z delitvijo dohodka na osnovi vloženega dela med ekonomske enote lahko ravno obrnjena: tisti, ki je v resnici največ prispeval k dohodku celotnega podjetja, bo na tak način dobil najmanj. To pa prav gotovo ne more ugodno vplivati na medsebojne odnose ekonomskih enot.

V okviru teh naših izvajanj si oglejmo mnenje o

problemu obračunskih cen in na njihovi osnovi izvedene delitve dohodka še tretjo skupino avtorjev. Ta skupina avtorjev je obračunskim cenam z vključenim presežkom dohodka povsem drugače naklonjena kakor prejšnje skupine. Iz njihovih izvajanj spoznamo, da se ogrevajo za interne prodajne cene. Ta svoja razumevanja in prepričanja gradijo na dejstvu, da se doslej ni dovolj mislilo na to, da se največji del novoustvarjene vrednosti ustvarja v proizvodnji, ki je namenjena enostavni in razširjeni reprodukciji. Poudarjajo tudi, da je decentralizacija sredstev eden izmed zelo važnih elementov pri delitvi dohodka po ekonomskih enotah. Pravijo tudi, da je nujno postaviti taka merila, ki bodo omogočila razdeljevanje dohodka po ekonomskih enotah ne samo v višini osebnih dohodkov, ampak tudi v višini skladov. Vendar pa opozarjajo, da je treba paziti na to, da ne bo prizadeta organizacijska celotnost podjetja.

dipl. oec. Janez Ločniškar

Kratke vesti iz Železarne

Zbor delovne enote v livarni

Za danes t. j. petek je predsednik zbora delovne enote livarne sklical redno sejo. Na seji bodo razpravljali o predlogu kandidatne liste za nove člane DS ter DS Železarne. Ko bodo na današnji seji po temeljiti razpravi izbrali kandidate, jih bodo teden dni pozneje na volitvah predlagali za izvolitev.

Odlili so večji odlitek za naše ladjedelnice

V jeklolivarni so pred kratkim odlili pušo za potrebe ladjedelnic. To je odlitek, ki tehta v neto iznosu 20.000 t. Priprave so bile precej obsežne in so morali izdati velik kalup. Sicer so v jeklolivarni že prej odlili večje odlitke, vendar odlitek, ki ga omenjamo, sodi med večje ter ga je vredno omenjati. Odlitek so poslali v Litostroj v nadaljnjo obdelavo.

Iz šamotarne

Med tednom so imeli v šamotarni članski sestanek sindikalne organizacije. Na sestanku so razpravljali o pripravi na bližnje volitve ter se pogovorili o predlogih za nove člane samoupravnih organov.

V prejšnjem tednu pa so imeli v šamotarni sejo DS DE. Obravnavali so gospodarski načrt šamotarne in podjetja. Predlog gospodarskega načrta je bil sprejet s pripombo, da mora biti vzdrževanje naprav boljše kot lani. Izdelati je treba potrebne regulative delovne sile, tako da bo leta zagotovljena v okviru spremenjenega normativa.

Pripombe žebjarjev k predlogu gospodarskega načrta za leto 1968

Predsednik DS Žebjarne je za 12. redno sejo predlagal samo dve točki dnevnega reda. Zelo obširno so obravnavali predlog gospodarskega načrta za leto 1968. Prisotne člane DS je z nekaterimi značilnostmi seznanil obratovodja tov. Labura. Ob koncu seje so sprejeli več pripomb, ki se nanašajo na delovno silo, da bi s tem zagotovili 3-izmensko obratovanje, na zadostno količino vložka, ki mora ustrezati po kvaliteti in asortimentu za izdelavo bodeče žice. Opozarjajo tudi na pravočasno sklepanje okvirnih pogodb ter na hitrejšo dostavo specifikacij. V sami žebjarji bo treba še izboljšati priučevanje kadrov, poboljšati produktivnost, izboljšati izpolnjenost in disciplino ter organizacijo dela pri vzdrževanju naprav. Menijo tudi, da je treba obratom, ki izdelujejo končne izdelke zagotoviti v perspektivi večja sredstva iz amortizacije za zamenjavo, da bomo lahko napredovali, s tehnologijo in časom, potrebna pa bodo tudi večja sredstva za vzdrževanje, ker odobrena sredstva komaj zadostujejo za kritje stroškov že opravljenih del.

Nova maketa v prostorih tehniškega muzeja

Pred kratkim so v prostorih tehniškega muzeja namestili novo maketo — plavž iz leta 1796. To je že osma maketa, ki je bila izdelana v zadnjih letih v prostorih tehniškega muzeja, medtem ko je naš maketar Marjan Dolinšek izdelal še 9 maket, ki vsebinsko obravnavajo različna področja. V celoti je bilo torej izdelanih 17 maket. Da bi bralcem Železarja lahko predstavili obseg dela, posredujemo podatek, da je za maketo plavž iz leta 1796 in njej podobne treba vložiti okrog 5000 delovnih ur. Tehniški muzej se je za izdelavo maket odločil predvsem zato, da bi predstavil objekte, ki v naravi ne obstojajo več, so pa izrednega tehničnega pomena za razvoj tehnologije železarstva in služijo tudi kot pripomoček raznim strokovnim šolskim ekskurzijam. Na maketah v merilu 1:2880 namestavljajo prikazati v prihodnje situacijski razvoj železarne od leta 1869, ko je bila ustanovljena KID pa do zaključka današnje rekonstrukcije. To bi bilo 5 maket in bi jih razstavili v prostorih Tehniškega muzeja.

O sami maketi plavž iz 1796 nam je nekaj podatkov posredoval šef Tehniškega muzeja tov. Miloš Magolič:

»Plavž na Javorniku, katerega maketo je izdelala maketarska delavnica našega muzeja in je že razstavljena v muzejskih prostorih, je bil last barona Žige Zoisa, lastnika fužin na Javorniku, Bohinju in Radovni.

Takšen plavž je stal na Javorniku leta 1796 in je v primerjavi s kasnejšimi zanimiv že zato, ker ima še vedno kvadratni profil in vpih zraka z mehovi na vodni pogon. Več zanimivih podatkov o njem izvemo v Marcherju (Notizen und Bemerkungen...), Celovec, 1805 do 1811. Iz teh podatkov izvemo, da so plavž čisto prezidavali. V letih pred 1796 so bile izvršene le rekonstrukcije, pri čemer so plavž v glavnem poviševali in s tem večali tudi njegov volumen. V letu 1796 pa je bil postavljen povsem nov plavž ki je bil visok 7 m, njegov premer pa je bil v gnezdu 0,44 m, ogličnem pasu 1,42 m in zasipu 0,44 m. Zrak so vpi-

hovali z dvema mehovima dolžine 6 m. Pri rekonstrukcijah v letih po 1802 so mehove zamenjali s cilindričnimi vetrili.

V letih 1796 do 1801 je plavž obratoval 730 dni in je proizvedel 31.429 dunajskih stotov grodlja, ali vsakih 24 ur 2,4 t. Poraba oglja na tono grodlja je bila 160 %, izplen pa je znašal 36 %.

Ob plavžu je stala pražilna peč, drobilnica rude in kovačnica.

Pomemben rekord valjarne 1300

Toliko pločevine kot so jo poslali kupcem v preteklem letu, iz valjarne 1300 v enem mesecu še niso poslali, odkar valjarna obstaja. V februarju so odposlali okrog 4.500 ton, v prejšnjem mesecu pa 4.614 ton, kar predstavlja največjo pošiljko kupcem. Obratovodja valjarne 1300 nam je povedal, da se stanje v primerjavi z lanskim letom močno izboljšuje. Zlasti so razveseljivi podatki o storilnosti v kg/h/m, ki se je v zadnjem času precej povečala. V marcu je znašala 21 %, v januarju pa le 14 %.

Seje samoupravnih organov v valjarni 1300 in valjarni 2400

V obeh pločevinskih valjarnah so imeli seje delavskih svetov. V valjarni 2400 je bila seja že 3. aprila, v valjarni tanke pločevine pa med tednom. Na obeh sejah so govorili o proizvodnji ter gospodarjenju in pripravi na bližnje volitve samoupravnih organov. Na seji DS valjarne 1300 pa so imeli na dnevnem redu še obravnavo osnutka pravilnika o dohodkih in odtegljajih delavcem na delovnih mestih, ki smo ga objavili v posebni prilogi Železarja.

Spremenjene tel. številke

Pred izidom novega telefon-skega seznama menjamo še nekatere telefonske številke kot sledi:

Dne 13. 4. 1968 bodo zamenjane številke:	naslednje Dobi:	telefonske Sprosti se:
Žebjarja — obratovodja	+ 738	288
Glavni delovodja žebjarne	742	509
Delovodja žebjarne	744	505
Delovodja zavijalnice	755	833
Kalkulant odpreme	756	506
Energetsko gospodarstvo		
Vodstvo	+ 734	239
Strokovni sodelavci	+ 735	242
Toplotni tehniki	736	292
Statistika	738	241

Sektor za ekonomiko

Strojno računski oddelek	+ 517	281
Vodja oddelka	518	238
Planerji	519	815
Strojni oddelek — vodja	520	816
Tehnična služba	521	282
Sprejem dokumentacije		

Gospodarsko računski sektor

Direktor sektorja		501
-------------------	--	-----

Dne 16. 4. 1968 bodo zamenja ni naslednji telefoni:

Sektor za ekonomiko	Dobi:	doma
Direktor sektorja	+ 501	280
	500	770
Tajnica	502	287
Organizacijski oddelek		
Vodja oddelka	+ 503	226
Analitiki dela	504	290
Analitiki dela — Bela	505	922
Analitiki dela — Javornik	506	653
Organizacija dela	+ 507	221
Racionalizacija in novatorstvo	508	430
Oddelek za nagrajevanje	509	500

Plansko analitski oddelek

Vodja oddelka	+ 510	887
Plan	+ 511	825
Ekonomska analiza — IBM	512	286
Ekonomska analiza	513	515
Ekonomska analiza	514	516
Statistika	+ 515	283
Statistika — referenti	516	284

Telefoni, ki so povezani tudi na poštni priključek so označeni s »+«.

Prosimo, da tajnice, administratorke in personalke po obstoječih seznamih vnesejo potrebne popravke.

Investicije v letošnjem letu

(nadaljevanje s 3. strani)

Dogotovitvena dela so še na nekaterih transformatorskih postajah, to pa predvsem zaradi pomanjkljive opreme, katero nam je dobavilo podjetje Rade Končar.

Iz navedenega opisa investicijskih del je razvidno, da se še močno prepletajo pojmi čiste investicije in amortizacijske zamenjave. Lahko celo trdim, da predstavljajo vsa naša letošnja dela, razen nekaj strojev, čisto amortizacijsko zamenjavo, če tudi pri tem upoštevam del aglomeracije, kjer pa pretežni del potrebnih finančnih sredstev itak krijemo iz kreditov.

Iz programa amortizacije preteklega leta bomo letos še plačali 3,32 milj. N din in 2,65 milj. N din za dela, za katera smo prevzeli kritje in so jih izvajali obrati v preteklem letu in bodo obračunana letos.

Za IBM stroje imamo letos 2,00 milj. N din obvez, ki tudi izhajajo še iz lanskoletnega programa.

Za tako imenovan program zamenjave obratov, je namenjeno 5,00 milj. N din.

Skupen program amortizacijskih zamenjav z upoštevanjem stroškov za dokumenta, cijo, montaže ter prispevkov v višini 4,5 %, je okrog 13,6 milj. N din nasproti 7,2 milj. N din, kolikor je znašal ta program v preteklem letu.

Vsa ostala finančna sredstva amortizacije so namenjena za odplačilo anuitet, za posojila za obratna sredstva in posojila za osnovna sredstva.

Kot veste se pa finančna sredstva amortizacije ne morejo porabiti za nič drugega, kot za svoj namen ali kvečjemu za obratna sredstva. V nobenem primeru pa jih ne moremo porabiti za osebne dohodke ali za potrebe družbenega standarda. Podjetjem je dano tudi na voljo, da si sama odrede stopnje amortizacije in je predpisana samo minimalna stopnja.

Za te minimalne stopnje smo se odločili v našem kolektivu. Tako tudi amortizacijski sklad nima nikakega vpliva na dohodek podjetja, ker ga ustvarjamo samo toliko, kolikor ga po zakonu moramo.

Vse to financiranje je pa programirano s predpostavko, da bomo vse leto delali normalno. Samo pri polni izpopolnitvi programa proizvodnje, bomo lahko oblikovali predvideno amortizacijo. Seveda, to še ne zadošča, da bi ta sklad tudi koristili, ker se finančna sredstva zbirajo na našem žiro računu, mora biti ta deblokiran, da lahko plačamo zapadle račune. Upajmo, da bomo imeli dovolj naročil in da nam bo z dobrim in gospodarskim delom uspelo normalizirati tudi naše finance.

Marolt Milan, dipl. inž.

Razgovor s sekretarjem tovarniške konference ZKS

Enotno v konkretne akcije

V zvezi z bližnjim IX. kongresom ZKJ in v zvezi z nalogami komunistov v sedanji fazi družbeno-ekonomskega razvoja, smo prosili sekretarja tovarniške konference ZK Železarne TOMAŽA ERTLJA za nekaj odgovorov.

UREDNIŠTVO: V dosedanjih prizadevanjih za uresničevanje ciljev družbene in gospodarske reforme ter sklepov in nalog, ki so jih sprejeli decembrski aktiv komunistov in konference tovarniške organizacije ZK, se je izkazalo, da predvsem komunisti na vodilnih mestih in v samoupravnih organih zaradi kompromisarstva in drugih razlogov niso disciplinirano izvajali sprejetih sklepov in stališč, kar so gledali bolj na ožje interese svoje delovne enote ali celo svoje osebne interese. Ali s to oceno soglašate in kaj bi ZK v Železarni morala narediti za večjo disciplino in enotnost pri izvajanju naše splošne politike in konkretno sklepov, ki jih sprejemajo organi ZK Železarne?

TOMAŽ ERTL: Čeprav ocena v vprašanju ustreza sedanjemu stanju, vendar ne moremo dolžiti samo komunistov, da zaradi nediscipline niso izvajali sklepov, ampak je to tudi posledica preživlega načina reševanja notranjih problemov Železarne. Pomanjkanje sistematičnosti in resničnega timskega dela uprave podjetja onemogoča tudi prizadevnim posameznikom ne samo izvajanje sklepov ZK, ampak tudi izvrševanje dnevnih strokovnih nalog. Pri tem mislim predvsem na strokovne službe, ki v našem kolektivu v pretežni večini ne služijo zadovoljivo svojemu namenu, ki je v tem, da bi s svojimi strokovnimi analizami in dognanji pomagale operativnemu kadru pri izvajanju proizvodnih nalog. Menim, da se sklepi decembrskega zbora članov ZK doslej še niso začeli izvajati prav zato, ker zahtevajo sistematičnega angažiranja vsega intelektualnega potenciala v Železarni. Kolikor je bilo prizadevanj doslej, so bila to pretežno prizadevanja posameznikov, kar pa ob množici nalog in problemov ne more dati večjih rezultatov.

Ob tem se vse pogostejše slišijo mnenja, da uprava zaradi ljubosumnega čuvanja doseženih položajev posameznikov noče resneje in sistematično pristopiti k izvrševanju sprejetih stališč in sklepov na širši platformi. Tako odklonilno stališče uprave podjetja do sprejetih

stališč in sklepov, kljub temu, da se je direktor inž. Hafner na decembrskem zboru v celoti strinjal z njimi, vnaša v kolektiv vse bolj nevzdržne medsebojne odnose, ki nedvomno negativno vplivajo tudi na prizadevanja političnih organizacij. Politika medsebojnega sporazumevanja o načinu reševanja najaktualnejših problemov v kolektivu se bo zaradi takega odnosa spremenila v medsebojno obtoževanje, ki v nobenem primeru ne bo koristilo kolektivu. Zveza komunistov je za enotno nastopanje vsega članstva v zadnjem obdobju naredila veliko. Vendar pa se vred-

TOMAŽ ERTL

nost in učinkovitost teh prizadevanj zmanjšuje zaradi neupoštevanja stališč in sklepov ZK v zadnjem obdobju, kot v preteklosti. To reš ne gre samo za to, da na področju organizacije in gospodarjenja niso bili narejeni pričakovani ukrepi, ampak se kot posledica tega tudi politično delo vse bolj zapira na področja ozkih interesov, pa tudi osebnih, ki željene demokratične odnose spreminjajo v anarhičnost.

UREDNIŠTVO: Za večji ugled in enotnost komunistov v Železarni je predpogoj tudi večja idejna enotnost, večje znanje in samostojnost komunistov. Nemalo je primerov javne kritike, da člani ZK ali njihovi ožji svojci (žena, otroci) obiskujejo liturgične obrede (verouk in druge cerkvene manifestacije), da so v neposrednem idejnem in političnem boju neodločni, kompromi-

sarji, da niso voljni sprejemati družbenopolitičnih funkcij idr. V kolikor je bila ZK do teh vprašanj v preteklosti včasih ekstremna, je vsaj v našem konkretnem družbenem prostoru zadnja leta ta vprašanja zanemarljiva. Kje mislite, da so vzroki za to?

TOMAŽ ERTL: Zaprtost ZK v okviru svojih osnovnih organizacij in s tem tudi na reševanje ozkih, neposrednih vsakodnevnih ekonomskih in družbenih vprašanj je nedvomno vzrok, da smo idejno vzgojo in izpopolnjevanje članstva zanemarili. Temu pa največkrat ni krivo samo članstvo, ampak dolgoletna nenačrtost in odtrganost vodstev ZK od članstva. Pri tem mislim predvsem na to, da so bila tudi vodstva prezasedena s številnimi posameznimi konkretnimi nalogami. Ob reševanju teh nalog pa niso iskala mnenj in stališč članov, ampak so jih o stališčih, ki so jih sprejeli forumi, največkrat le pismeno obveščali. To pa je razumljivo pasiviziralo članstvo in hromilo njihove potrebe, da bi poizkušali sami razumeti in razrešiti posamezne naloge ali problem in tako tudi aktivno usmerjati družbene tokove.

UREDNIŠTVO: Večina komunistov ima občutek, da se mnogo nalog in problemov preveč razrešuje na forumskih nivojih oziroma, da so nekateri vodilni ljudje v ZK in tudi v drugih organizacijah in organih preveč odmaknjeni od članstva, od družbenega življenja in delovnih ljudi, kar ste v prejšnjem odgovoru tudi sami poudarili. To je morda tudi nekaj vzrokov za mlačnost v organizaciji, za neenotnost in za nezadostno učinkovitost ZK in drugih organizacij. Skratka premalo je razgovorov z delovnimi ljudmi, s komunisti, da bi na podlagi takih mnenj in stališč oblikovali politiko in načela, za katerimi bi potem delovni ljudje in komunisti tudi stali in se borili za njihovo uresničitev. Če vzamemo samo naš delovni kolektiv, v katerem je 950 komunistov ali 14,2 % vseh članov kolektiva, poleg številnih sodelavcev, ki niso člani, pa stojijo na naprednih stališčih, je to izredna moč, ki bi pri premagovanju težav in odстранjavanju slabosti v kolektivu lahko mnogo pomenila. Kje so po vašem mnenju vzroki, da se ta ogromni progresivni potencial ne vključuje v prizadevanja vodstva ZK, sindikata, pa tudi uprave Železarne?

TOMAŽ ERTL: V zadnjem obdobju smo imeli vsaj v načelih veliko podporo tako članov ZK, kot ostalih progresivnih sil v kolektivu. Samo številke, da je v komiteju delalo 120 komunistov in da je bilo na decembrskem zboru 500 komunistov, dokazujejo pripravljenost članov ZK pri reševanju tekočih ekonomskih in družbenih problemov kolektiva. Seveda pa so negativne posledice preteklega delovanja ZK še vedno prisotne. Kljub zelo hitri diferenciaciji znotraj ZK imamo v organizaciji še vedno člane, ki predvsem vidijo svoje lastne interese. To vidimo in opažamo tudi pri vsaki konkretni akciji, zlasti pa pri takih, kot je vprašanje kategorizacije delovnih mest. Nekateri člani so celo vrnili članske knjižice zato, ker niso bili uvrščeni v kategorijo, ki jim je po njihovem mišljenju pripadala. Med njimi tudi taki, ki jih samoupravni organi v DE v njihovih zahtevah niso podpirali in so menili, da jim ZK mora zagotoviti željeno kategorijo. Mišljenja sem, da za ZK ni nobene škode, če iz svojih vrst izloči take člane. Pri tem pa prav gotovo moramo biti previdni, da opravičene zahteve posameznih članov ZK obravnavamo prav tako dosledno, kot ostalih, ker ne moremo zahtevati od komunistov, da bi zato, ker je član ZK, molčal, če se mu godi krivica.

UREDNIŠTVO: Ali se vam ne zdi, da je mnogo brezplodnih, nasprotujočih in odvečnih razprav tako v ZK, kot v sindikatu in drugje o posameznih problemih in nalogah zaradi nepoznavanja sklepov in stališč tako tovarniških, kot ostalih organov od občine do zveze (sklepi in zaključki kongresov, plenarov itd.) in kaj bi morali v tem pogledu narediti?

TOMAŽ ERTL: Anketa, ki je bila na pobudo CK ZKS izvedena lani med člani, je pokazala, da velik del komunistov ne pozna stališč in sklepov svojih forumov izraženih v resolucijah, sklepih in drugih dokumentih. Pri tem gre za veliko pomanjkljivost vodstev ZK v delovnih organizacijah in na terenu, da splošnih smernic ne prilagajajo konkretnim razmeram okolja, v katerem komunisti delajo in živijo. Če bi na konkretnih primerih obravnavali stališča višjih forumov, bi komunisti mnogo lažje razumeli dogajanja in naš razvoj in bi lahko tudi bolj učinkovito sodelovali pri izvajanju sta-

liš in oblikovanju naše konkretne politike. Seveda pa nikdar ne bodo mogla vodstva ZK vseh teh stališč in sklepov presaditi v konkretno prakso brez lastnega študija in izpopolnjevanja komunistov samih.

UREDNIŠTVO: Zaradi obravnavanih slabosti je tudi delo in vpliv komunistov v sindikatu, mladinski organizaciji in drugje slab in neučinkovit. Zato je tudi nezadostna aktivnost v teh organizacijah, obenem pa nezadovoljiv dotok mladih v ZK. Kako razrešiti to vprašanje?

TOMAŽ ERTL: Statistika pri nas kaže, da je v samoupravnih organih in v sindikalnih odborih formalno prisotnih veliko število članov ZK, vendar v teh organih ni čutili enotnega nastopanja komunistov, kar je posledica prej navedenih slabosti v delu ZK. V tem pogledu še vedno nismo našli ustreznih prijemov in poti, kako sedanjemu mlado generacijo bolj animirati za delo v samoupravnih organih in v političnih organizacijah, kar je izhodišče tudi za sprejem v ZK. Nedvomno dolgoletna praksa sprejemanja novih članov v ZK na sedanji stopnji družbenega razvoja ne ustreza več. Mišljenja pa sem, da bo priliv mladih v ZK tolikšen, kolikor se bo ZK uspešno uveljavila izven svoje organizacije, to je v Zvezi mladine, v raznih društvih in organizacijah, kjer delajo in se zbirajo mladi. Seveda pa to uveljavljanje ne sme v starem smislu pomeniti komandiranja in vsiljevanja, temveč vztrajno prizadevanje in prepričevanje, da bodo mladi čutili, da je to organizirana napredna družbena sila.

UREDNIŠTVO: Pred nami so volitve v samoupravne organe Železarne. Kljub spreminjenji vlogi ZK in načina kandidiranja v samoupravne organe, komunisti ne bodo smeli biti ob tem neprizadežni, saj od preudarno izbranih kandidatov zavisi nadaljnji kvaliteten razvoj samoupravljanja. Kakšne so naloge komunistov v zvezi s predstojimi volitvami?

TOMAŽ ERTL: Nosilec predvolilne dejavnosti za volitve v samoupravne organe je sindikat. Mišljenja sem, da so predvsem komunisti v sindikalnih odborih dolžni, da vplivajo na demokratičnost in odgovornost pri izbiranju kandidatov za samoupravne organe. Le v izjemnih primerih, kjer bi se pokazali posebni problemi; naj bi se o tem pogovorili komunisti v okviru svojih DE in prek sindikalnega odbora razrešili problem.

Dopisujte v »Železarja«

Akcija za odpravo nepismenosti

Upravni odbor je na svoji seji dne 8. t. m. sprejel sklep, ki se glasi: »Akcija za odpravo nepismenosti naj se izvede po programu grupe, ki jo sestavljajo: psiholog, sociolog, referent za strokovno izobraževanje in po potrebi še pedagogi osnovnih šol. Vsi člani kolektiva, ki bodo klicani na preizkus pismenosti, se morajo brezpogojno podrediti navodilom strokovne grupe, obratovodstva pa so dolžna tej grupi nuditi pomoč pri delu.«

O pripravi na akcijo za odpravo nepismenosti v Železarni, smo obvestili člane kolektiva prek Železarnja že v mesecu novembru 1967. Te dni so predpriprave v zaključni fazi, tako da bomo z akcijo o preverjanju pismenosti pričeli predvidoma v ponedeljek, 15. 4. 1968. V zvezi s tem želimo dati tistim članom kolektiva, ki jih bo ta akcija zajela, nekaj pojasnil oz. navodil z namenom, da bo delo potekalo čim bolj uspešno in nemoteno.

1. Akcija bo zajela vse tiste, ki imajo zaključeno učno obveznost do vključno 4. razreda osnovne šole. Preizkusa pismenosti bodo oproščeni samo tisti, ki bodo predložili uradno spričevalo o uspešno zaključenem 4. razredu osnovne šole.

2. Preizkus pismenosti bo v Železarskem izobraževalnem centru — soba št. 72 in bo trajal največ eno uro. Vsak bo prejel pismo vabilo, na katerem bo točno določen datum in čas preizkusa. Udeležba je obvezna.

3. Preizkus pismenosti bo v prostem času. Delo bo potekalo v skupinah, zato naj se vsak udeleži preizkusa točno ob uri, ki bo določena na vabilu.

Kadroviki grup imajo sezname vseh kandidatov, ki so predvideni za preizkus pismenosti, zato naj vsi tisti, ki imajo uradno spričevalo o uspešno zaključenem 4. razredu osnovne šole, to spričevalo predložijo obratnim personalkam, da jih bodo črtale iz seznama.

Rezultati preizkusa pismenosti bodo znani šele tedaj, ko bo obdelano celotno gradivo. Vsak udeleženec bo pismo obveščen o njegovem doseženem uspehu. Za vse tiste, ki ne bodo izpolnili zahtevanih kriterijev pismenosti, bo v jeseni organizirana posebna večerna osnovna šola.

Pripominjamo, da bo Železarna vložila v to akcijo mnogo truda in finančnih sredstev, zato pričakujemo, da bodo vsi prizadeti kar najbolj resno sodelovali pri delu ter v interesu skupnosti in v lastnem interesu doprinesli svoj delež za popolno odpravo nepismenosti v železarni Jesenice.

Gračner Jože

Konec letošnjega leta bo Stanko Ravnik praznoval 60. letnico rojstva. Lani pa je minilo 45 let, odkar je dobil za poslitev v Železarni. Izhaja iz železarske družine. V družini je bilo osem otrok, zato je moral že s 14. letom po dokončani osnovni šoli poiskati delo, ki ga je dobil pri takratni KID kot tekač v glavni pisarni. Poleg tega je obiskoval tudi obrtno šolo, ker je imel namen, da bi se izučil za električarja.

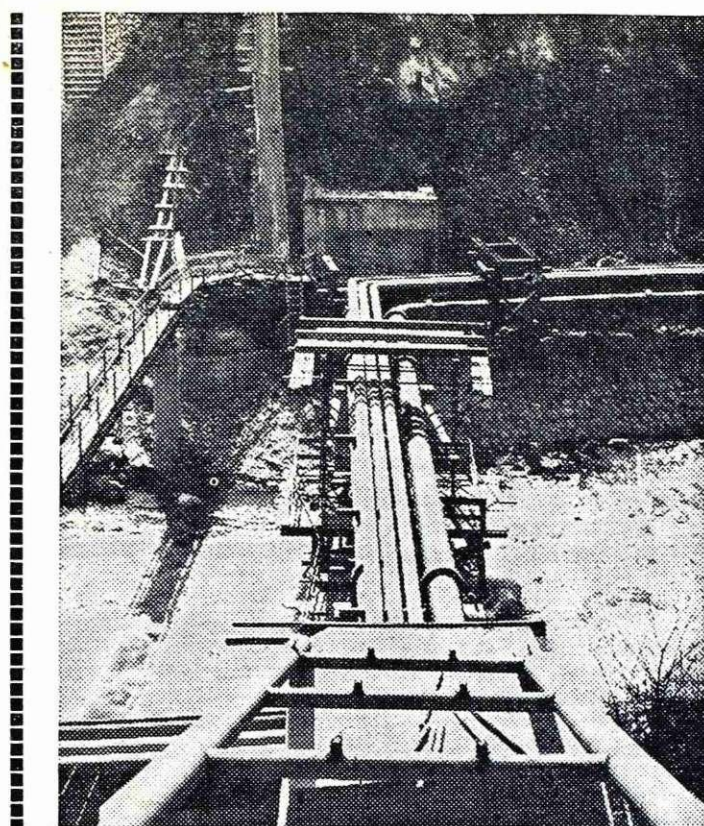
S pridnostjo in voljo do dela je hitro napredoval. Zaupali so mu razna manj važna pisarniška dela, pozneje pa že bolj odgovorne naloge. Ko so v tovarni vpeljali enoten sistem knjigovodstva, je bil imenovan za finančnega knjigovodjo. Na tem delovnem mestu je bil dolgo vrsto let.

S svojim znanjem in vedno pripravljeno informacijo in razlago o finančnem stanju v Železarni si je pridobil simpatije celotnega kolektiva.

Pred desetimi leti mu je bila zaupana naloga direktorja gospodarsko-finančnega sektorja.

Tako vesten in marljiv kot je bil na delovnih mestih vseh 45 let, je bil tudi na drugih društvenih področjih. Že v mladih letih se je

Montaža novega železnega mostu čez Savo Podmežakljo

Ob odhodu Stanka Ravnika v zasluženi pokoj

vključil v društveno delo pri takratni planinski organizaciji Skala. Nadalje je sodeloval pri razvoju smučarskega športa kot organizator in mednarodni sodnik za smučarske discipline. Še danes je aktiven godbenik pri godbi na pihala. Stanko Ravnik je bil več let tudi stalni sodelavec uredništva Železar. Pogosto je s svojimi prispevki seznanjal člane kolektiva z de-

lovnimi uspehi, opozarjal in svetoval, kako naj delamo naprej, da bi premostili mnoge težave.

S svojimi nasveti in izkušnjami je tudi vedno aktivno sodeloval pri organizaciji večjih kulturnih in športnih prireditev ki so bile na Jesenicah.

Kljub temu, da je Stanko Ravnik že upokojen, smo prepričani, da ga bomo našli tako marljivega in vestnega še dostikrat pri delu in pripravi, ko bomo prihodnje leto praznovali stoletnico obstoja naše Železarne in ob drugih prilikah.

Pozabiti ne smemo, da je tov. Ravnik eden izmed tistih, ki že od rane mladosti in še sedaj vneta spremljajo in podpirajo borbo za nadaljnji razvoj Železarne in Jesenic.

Marsikaj je bilo na Jesenicah v povojnih letih narejena z njegovo pomočjo bodisi na kulturnem ali športnem področju. Da se je marsikatera želja izpolnila, je bila v precejšnji meri tudi njegova zasluga, ker je znal prikazati potrebe take, kakršne so resnično bile.

V službi in med družbenimi delavci je bil tovariški in družaben. Z dobro besedo in znanjem je znal svetovati vsakemu, ki je bil v stiski in težavi.

Želimo mu, da spremlja še nadalje razvoj naše Železarne in Jesenic in da preživi še mnogo zdravih in srečnih let med nami.

-or

S-Z

Delavci naj bodo bolj prizadevni in samokritični

V zadnjih dneh marca je imel DS valjarne profilov 10. redno sejo. Dnevni red je obsegal šest točk, razpravljali pa so tudi o izpolnitvi plana v minulih dveh mesecih ter potrdili operativni plan za april. Precej pozornosti so posvetili zaključnemu računu za leto 1967, nato pa so sledila poročila predsednikov komisij.

Se preden so člani DS razpravljali o proizvodni problematiki za februar in marec, je obratovodja opozoril na to, da morajo delovodje ostreje ukrepati in dosledno zahtevati uporabo zaščitnih sredstev ter upoštevanje HTV predpisov.

Iz podatkov, ki jih je posredovalo obratovodstvo, je razvidno, da je težka progla v februarju in marcu izpolnila plan s 116,4 % in lahke proge s 150,1 %. V istem razdobju je bil na težki progi dosežen izplen s 83,5 % ter na lahkah progah z 91,5 %. Operativni plan, ki znaša za april za težko progno 3.900 ton ter lahke proge 2.835 ton, je bil sprejet. Poslovno po-

ročilo za leto 1967 je prav tako vsebovalo podatke o doseženih rezultatih valjarne profilov za preteklo leto.

O poročilu predsednika komisije za reklamacije niso mogli razpravljati, ker ni bilo zbranega dovolj materiala in so zato razpravo odložili za prihodnjo sejo DS. Obširneje so govorili tudi o problematiki adjustaže. Obratovodja je v svoji razpravi povedal, da bo norma v adjustaži povečana od 10 na 15 %. Prisotne člane DS ter delovodje je seznanil tudi s podatki, ki jih je zbral strokovni sodelavec analitskega oddelka, ki je zasledoval celoten potek dela enega delavca v osmih urah. Na osnovi teh

podatkov je bila napravljena posebna skica, ki pa je pokazala, da bi lahko dosegli še boljše rezultate in, da so za zastoje delavci večkrat sami krivi in bi morali biti bolj prizadevni ter samokritični v odnosu do dela, ki ga opravljajo. Delovodje bi morali bolj paziti in skrbeti za to, da bi delavci med seboj drug drugega bolj dopolnjevali na delovnih mestih.

Da bi zadostili oziroma omogočili valjarni 1300 zadostno količino vložka, je bilo predlagano, da bi težka progla obratovala tudi ob nedeljah in da bi uvedli nadurno delo. Obratovodstvo je tehničnemu direktorju predlagalo, da naj posameznikom oz. celotni posadi digne omogoči nagrado 20 N din, če bo delala več kot šest dni v tednu. Razen tega je treba plačati tudi normalno nadurno delo, kar doslej nimajo v ceni. V predlogu je tudi reče.

no, naj bi nagrado uvedli ne le v profilnih valjarnah, ampak v vsej Železarni. Tov. Toman je v razpravi opozoril na to, da blumi, ki jih na težki progi uporabljajo kot vložek, ne ustrezajo po teži in dolžini. Zaradi tega imajo težave in porabijo več časa. Tudi z vzdrževanjem niso preveč zadovoljni. Na seji so omenjali primer, ko je bilo treba na zahtevo obrata zavari spiralo. To delo bi lahko opravil varilec z Javornika, vendar so poklicali delavca z Jesenic, ki pa ni bil vajen dela in je zato porabil več časa, kar gre na račun profilne valjarne.

Ob koncu seje so sprejeli še pet sklepov, med katerimi je tudi sklep o tem, da je treba transportno vzdrževanje — promet opozoriti, da železniške vagone čimprej premenja, ko so že enkrat naloženi.

OTK in spektrokemične analize

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Povrnimo se sedaj k dejstvu, ki sem ga omenil v zadnji številki, da ni naš UVAQ (ozr. katerakoli druga slična aparatura) vsemogočen kar se tiče hitrosti, s katero lahko iz njega dobimo potrebne podatke. Hitrost analiziranja je izredno velika, in še kako! Praktično je sploh ne moremo primerjati niti z najhitrejšimi metodami mokre kemijske analize. Čas potreben za celotno analizo — od trenutka odvzema vzorca pa do javljanja analitičnih rezultatov — bi znašal pri brezhibnem delovanju aparature in pri brezhibni organizaciji dela 7–8 minut. In to za analizo na nič manj in nič več kot 12 elementov hkrati! Za samo aparaturo je namreč popolnoma vseeno ali se zahteva analiza na en sam element ali pa za 12 elementov, kolikor jih lahko največ hkrati določijo. Za kakšno minuto se sicer čas za analizo 12 elementov podaljša, ker je pač potrebno odčitati dobljene vrednosti z rekorderja na konzoli. Kaj pa pomeni to za metalurgijo, če ima lahko že pri prvem predposkusu na razpolago vpogled o vsebnosti vseh t. j. oligoelementov kot npr.: Cu, Sn, Sb, As, Cr in drugih, ki lahko že v zelo majhnih količinah zelo škodljivo vplivajo na kvaliteto jekla, mislim, da ni potrebno podrobneje razlagati.

Preden bi si bolj natanko ogledali, kako je možno dobiti zahtevano analizo vzorca jekla v tem času, spregovorimo še nekaj besed o obliki vzorcev, ki so potrebni za spektrometrično analizo in o samem načinu vzorčenja.

Brezhibno odliči vzorec je za doseg pravih in zanesljivih analitičnih rezultatov pri spektrometričnih analizah vsaj tolikšne važnosti, kot pravilno umerjena aparatura sama. In to neprimerno večje kot pri pripravi vzorcev za — če se lahko tako izrazim — normalno (mokrsko) kemično analizo. Predvsem je bistvene važnosti dobra homogenost vzorca. Spomnimo se, da pri iskranju vzorca udarja lok ali iskra praktično vedno na eno in isto mesto. Pri pripravi ostružkov se vpliv eventuelne nehomogenosti vzorca na rezultate kemične analize lahko izredno zmanjša, ker je površina odvzema sorazmerno velika, poleg tega pa lahko navrtamo vzorec na več mestih. Pri iskranju vzorcev za spektrometerske analize pa še kljub predpogoju, da je vzorec popolnoma homogen, iskrimo ponavadi trikrat (predvsem pri končnih vzorcih) — in to ravno zaradi točkaste narave iskranja — samo da bi dobili najzanesljivejši rezultat kot srednjo vrednost vseh

treh iskrenj. Zato vzorci s kakršnimikoli lunkeji za spektrokemično analizo ne pridejo v poštev. Takšen vzorec mora analitik zavrniti ozr. obvestiti metalurga o tem. Pri tem se torej samo od sebe kaže dejstvo, da bo potrebno vzorce odlivati res vestno, kajti izguba časa za odlitek novega vzorca bo lahko za metalurga v nekaterih primerih še kako pomembna.

Vzorec jekla za spektrokemično analizo ima obliko prisekanega stožca. Visok je približno 7–8 cm, zgoraj širok ca. 5 cm, spodaj pa ca. 4 cm in tehta lahko od 700

še nevarnosti nastanka t. i. segregacij. Jeklo mora biti obvezno pomirjeno. V ta namen uporabljamo ponavadi Al-zico v obliki spirale, ki jo položimo na dno kokile preden vanjo odljemo talino jekla. Količina Al mora biti tolikšna, da znaša v odlitku vsebnost Al ca. 0,1%. Takšen odlitek pa še ni uporaben za spektrokemično analizo. V ta namen s posebnim rezalnim strojem (nem. Drehscheibe) odrežemo spodnji tretjini (na zožujočem delu) od 1–2 cm visok del, težak 100–200 g. To je sedaj naš končni vzorec, ki ga moramo na odrezani površini še temeljito

minut, kolikor naj bi jih bilo potrebno do javljanja analitičnih rezultatov od trenutka odvzema taline jekla iz peči. Treba je pripomniti, da je čas 7–8 minut le približen in ga je zaenkrat treba jemati le orientacijsko dokler nam sama praksa ne bo pokazala kako in kaj. Lahko je krajši, lahko pa tudi daljši, kar zavisi od nekaterih popolnoma objektivnih pogojev. V mislih imam predvsem — v naših lastnih razmerah — prenos vzorca od mesta odlitja do postaje pnevmatične pošte. To lahko zavleče čas potreben za celotni cikel, morda za več kot si mislimo. Oddaljenost posameznih SM-peči, posebno pa še električne peči od mesta predaje vzorca cevni pošti ni ravno tako majhna. Še prej moram pojasniti, da bo priprava vzorcev za spektrometerske analize pri nas razdeljena. V martinarni, predvidoma v bližini prostora, kjer je sedaj naša priprava vzorcev, naj bi se nahajal rezalni stroj in postaja cevne pošte. Po cevni pošti bi potem pošiljali le končne preje omenjene odrezke, ki bi jih v pripravi vzorcev v novi stavbi samo še polirali, t. j. dokončno pripravili za analizo. Obremenitev cevne pošte bi bila tako neprimerno manjša, v bombici bi pa bilo še dovolj prostora za eventuelno potrebne ostružke, za vzorec za analizo na vsebnost plinov, kisika ipd. Prenos vzorcev od obeh novih električnih peči (ASEA in nove ameriške, ki je sedaj v izgradnji) pa bi predolgo trajal, izguba časa bi bila prevelika; zavedati se moramo, da je ravno hitrost ozr. čas, potreben da dobi metalurg zahtevano analizo, ena najvažnejših postavk, ki opravičuje nabavo in prispeva k hitri amortizaciji precej drage celotne aparature z vsjo potrebno dodatno opremo. Zato predvidevamo, da bi bil prenos vzorcev z omenjenih električnih peči tudi pnevmatski, s posebnim vodom med njima in pripravo vzorcev v martinarni. Torej bi po tej cevni pošti pošiljali celotne odlitke. Prav zaradi časovnega faktorja je ta dodatna relacija cevne pošte skoraj nujno potrebna.

Čas, potreben za celotni cikel — od odvzema taline jekla do javljanja rezultatov — bi v idealnem slučaju lahko za naše razmere porazdelili nekako takole: čas od odvzema taline jekla do ekspeditiranja vzorca s cevno pošto — 3–4 minute; transport po cevni pošti, prejem vzorca v pripravi pri UVAQ-u, poliranje 30 sekund; namestitev vzorca za iskranje in vse potrebne operacije (ki so popolnoma avtomatizirane) do začetka odčitavanja rekorderjskih zapisov — 1–2 minute; čitanje po elementu — 5 sekund; skupno za 12 elementov

— ca. 7 minut. Poudarjam še enkrat, da je to res optimalen čas in to pri brezhibni organizaciji dela in brezpojni vestnosti osebja z obeh strani.

Se nekaj besed o pripravi vzorcev grodlja. Kokila je iz bakra, vodno hlajena in tako zgrajena, da je odlitek po poliranju že direktno uporaben za analizo. Ni potrebno nikakršno rezanje; sam odlitek je približno 0,5 cm debel. Bakrena kokila in vodno hlajenje sta nujno potrebna zaradi čimprejšnje ohlajitve taline, sicer so segregacije in s tem nehomogenost vzorca neizbežne. Čas dostave vzorca v tem primeru ne igra bistvene vloge.

Sedaj pa se povrnimo še k naši nastajajoči zgradbi. Že uvodoma sem omenil, da bo namenjena predvsem za namestitev UVAQ-a. Vse kar je z UVAQ-om v zvezi, se bo nahajalo v pritličju, v prvem nadstropju pa bodo novi prostori OTK. Namenjeni so za namestitev novih aparatov, ki smo jih dobili v zadnjem času in katerih res ne vemo več kam postaviti v sedanjih prostorih; prav tako bo tu tudi hitri laboratorij za analizo jekel v slučaju okvare UVAQ-a ter še nekateri drugi v določene analitične svrhe namenjeni prostori.

Sama stavba še ne bo naslanjala ne na sedanjo starbo OTK, ne na poslopje OZOD-a in to predvsem zaradi izključitve možnosti vsakršnih, tudi najmanjših tresljajev, ki bi jih utegnili povzročiti stroji v mehaniški preizkuševalnici oziroma v mehanični delavnici OTK. Tega UVAQ — po domače povedano — ne prenese. S sedanjo zgradbo OTK bo nova stavba povezana preko manjšega prehoda le v prvem nadstropju. Tudi v spodnje prostore bo en sam vhod in to z notranje strani železarne.

Oglejmo si sedaj spodnje prostore. Tu bo: prostor za UVAQ, priprava vzorcev, skladišče vzorcev, prostor za generator-stabilizator, pisarna in sanitarije. Najzanimivejši je seveda prostor za UVAQ ali krajše rečeno za kvantometrski prostor. Nahaja se na severni strani zgradbe in je brez oken. V prostoru so samo ena vrata in zastekljene okence v zidu, prek katerega bo podaja vzorcev iz priprave ozr. vračanje že analiziranih vzorcev. Gotovo se boste vprašali, čemu mora ta prostor izgledati skoraj kot bunker? Predvsem iz dveh razlogov: v prostoru mora vladati absolutno konstantna temperatura (največje dovoljeno odstopanje — ali $\pm 0,5^\circ\text{C}$) in konstantna vlažnost (izpod 60% relativne vlažnosti). Zato je priporočljivo, da je kvantometrski prostor obrnjen proti severu, da je (nadaljevanje na 11. strani)

Sprejeto je zaključno poročilo koordinacijskega odbora za združitev slovenskih železarn

V torek, 9. t.m. je bil v naši železarni sestanek koordinacijskega odbora za združitev slovenskih železarn, ki ga sestavljajo direktorji vseh treh železarn: Ravne, Store in Jesenice. Na sestanku so pregledali delo vseh treh delovnih grup in sprejeli zaključno poročilo o argumentih za združitev slovenskih železarn.

Zaključno poročilo koordinacijskega odbora je sestavljeno na osnovi obsežnejših predlogov in elaboratov delovnih grup in sicer: grupe za tehnična vprašanja, specializacijo in dovršitev rekonstrukcij, grupe za ekonomska vprašanja, ki je obdelala ekonomske prednosti združitve in grupe za organizacijo združenega podjetja. Koordinacijski odbor je elaborate oz. predloge teh grup z nekaterimi spremembami in dopolnitvami sprejel in na podlagi tega sestavil zaključno poročilo, ki ga bo odbor posredoval izvršnemu svetu SRS in kasneje samoupravnim organom železarn. Elaborati navedenih delovnih grup skupaj z ostalimi doslej izdelanimi analizami, vključno z laboratorom Inštituta za ekonomske raziskave v Ljubljani, so dokumentacijsko gradivo zaključnega poročila.

Koordinacijski odbor je bil mnenja, da se z delom za razširitev dokumentacije, ki je potrebna za razpravo v kolektivih in za pripravo referenduma, intenzivno nadaljuje. Dogovorili so se, da bo v ta namen vsaka železarna imenovala posebne delovne grupe, ki bodo s polno delovno obveznostjo delale po tem vprašanju. Omenjeni elaborati delovnih grup in zaključno poročilo koordinacijskega odbora vsebujejo podatke in argumente o koristnosti in prednosti združenega slovenskega podjetja. Na podlagi tega gradiva pa sedaj morajo v železarnah imenovane delovne grupe izdelati konkretne elaborate in gradivo, vsaka za svojo delovno organizacijo.

Obsežnejše gradivo o dosedanjem delu delovnih grup in koordinacijskega odbora bomo objavili v prvomajski številki.

do 1000 g. (Vsi ti podatki lahko seveda pri različnih proizvajalcih jekla nekoliko variirajo, kar zavisi od njihovih lastnih specifičnih pogojev). Talina jekla se vliva v posebne kokile, ki so iz masivnega kosa železne litine v obliki kocke z odprtino v sredini, ki ustreza omejenim dimenzijam. Prostornina celotne kokile je v primerjavi s prostornino odprtine precej večja zaradi hitrejšega ohlajanja vzorca in s tem manj-

obrusiti. Površina vzorca mora biti namreč popolnoma gladka, brez vsakih najmanjših prask.

Sorazmerno dolgotrajna priprava, ali ne? Mogoče res, vendar pri dobri organizaciji dela za vse te operacije s transportom vzorca vred ne bi smeli porabiti več od 3–4 minute.

No, in zdaj, ko že spet omenjamo te tako dragocene minute, si oglejmo bolj natančno tistih tako zanimivih 7–8

Spomini iz NOB:

Zadnja nemška ofenziva na Primorskem

Bilo je v začetku marca 1944, ko sem odšel z novimi mobiliziranci, ki so se zbrali pri Užmanu na spodnjih Gorjušah. Zbralo se nas je okoli 50 borcev. Prevzel nas je Džurotov vod in krenili smo v pohod. Kolona borcev se je potegnila kot kakšna vijuga-sta kača. Kako močne smo se počutili, ko smo čez Koprivnik šli proti Jelam. Sneg je še vedno ležal v zaplatah po okolici. V Jelah je bila komanda mesta Bled. Moči, ki smo si jo nabrali v dveh dneh počitka, so nam pozneje presneto prav prišle.

Petnajste marca 1944 smo nadaljevali pohod prek Jerke, Češnjice, Studora, Stare Fužine, nato prek Bitenjske planine, kjer smo imeli

tudi počitek. Sneg je kot za stavo padal v velikih kosih; mrzla zimska noč je bila kaj neprijetna za pohode. Prenočevali smo v pastirskih kočah. Še pred dnevom je bil zopet zbor. Prevzeli so nas novi terenci iz okolice Podlonka. Pohod preko Jelovice je trajal ves dan in proti mraku smo prispeli v vas Prtovč. Tam smo dobili popolnoma neslano in nezabljeno repo, vendar smo jo z velikim tekom pojedli. Čakali smo še kak dan in odšli proti vojnemu področju, ki se je nahajalo v Faripotoku, kjer smo bili porazdeljeni v razne edinice. Dodeljen sem bil najprej v 19. brigado Srečka Kosovega, od tam pa v zaščitno četo. Še dobro se spo-

minjam, kako sem dobil na komandi popolnoma novo angleško puško. Tam smo imeli vsak dan po nekaj ur vaj z orožjem.

Čez kakih štirinajst dni smo odšli prek planine Vojško proti Oblakovemu vrhu. Tu smo se srečali z italijanskimi partizani »Garibaldinci«, ki so po kapitulaciji Italije pristopili na našo stran in so bili odlični strelci z minometalci. Na Oblakovem vrhu sem doživel ognjeni krst. Nemci so nas napadli z vseh strani, ropotalo in treskalo je od zore do mraka. Proti večeru smo krenili skozi Šebrelam v Trnovski gozd. Ves čas pohoda so bile borbe, mraz, sneg in lakota naši zvesti spremljevalci.

V Trnovskem gozdu smo ostali kak mesec, nato so nas pregrupirali iz Kosovelove brigade v brigado Simona Gregorčiča. V Gregorčičevi sem bil za pomočnika pri minometalcu. Dobro se spominjam komandanta sedemnajste brigade tov. Zorka, ki je bil duša brigade, strog, vendar očetovski pravičen. Srečal sem se tudi z borci iz mojega kraja kot so prvoborec Tine Dolar iz Žirovnice in Ciril Košir s Hrušice.

Zadnje dni nemške ofenzive se je naša 17. brigada prebila prek Vipavske doline na Kras. Tam smo se ustavili za kratek čas v mali vasi Ščrbina, proti mraku pa smo odšli proti Trstu. Tista noč mi bo ostala do smrti v spominu. Sedel sem na vozu, na katerem je bilo še nekaj tovarišev. Tako se peljemo zatopljeni vsak v svoje misli, ko iznenada odjekne strahovita eksplozija. Zavozili smo na nastavljeno mino. Odnoslo me je pod cesto, kjer sem se prebudil iz trenutne nezvesti. Nisem si mogel predstavljati, kaj je pravzaprav bilo, ker je bila tema kot v rogu in sem bil še omočen od eksplozije. Nisem vedel, kje sem, niti kam naj grem. Odločil sem se, da kar na mestu prenočim ter počakam jutro. Ko se je zdanilo, sem si ogledal kraj, kjer smo zavozili na minirano cesto. Strahotni pogled na razmesarjena trupla mojih soborcev mi bo v spomin, ki ga ne bom pozabil. Vsi so bili mrtvi, po čudnem naključju sem ostal živ samo jaz in to še popolnoma nepoškodovan. Odšel sem za svojo edinico, ki sem jo našel v vasi Komen. Javil sem se na štabu, kjer so bili vsi začuden, kako da sem ostal zdrav in živ.

Od tu smo odšli v borbo za osvoboditev Trsta. To je bila ogorčena borba, lahko rečem, da je bil pravi ognjeni pek. Trst je bil osvobojen. Osem tisoč žrtev je zahtevala osvoboditev tega našega mesta, ki pa sedaj kljub temu ni naše.

Osvoboditev Slovenskega Primorja in Trsta je bil eden od velikih uspehov naše narodnoosvobodilne borbe. To je bila tudi zadnja nemška ofenziva na Primorskem.

Miha Zalokar

SEVERNI STEBER Stena

Že več let sem opazoval markanten steber v severni steni Stenarja. Želja po doživetjih v strmih stenah in previsih se mi je v času služenja vojaške obveznosti povečala. Tudi na ta mogočen steber nisem pozabil. Dolgo sem čakal na ugodno vreme, kajti muhasta jesen ni bila naklonjena z vremenom. Končno 22. oktober! Vrhovi so bili že pobeljeni s prvim snegom, kljub temu sva se z Radom Koširjem odločila za poizkus. Smer sva dokončala leto kasneje dne 30. avgusta 1967 s Francijem Salbergerjem. Smer smo poimenovali po planincu-alpinistu Jožu Anclju iz Mojstrane, ki se je ponesrečil v Stenarju in jo imenovali Ancljev steber.

Molče hitiva skozi oktobrsko jutro po poti proti Rušju. Vreme obeta lep dan. V mislih plezam steno, katero imam že nekaj let v načrtu. Čeprav je že konec plezalne sezone, to je že druga, ki sem jo moral prežalovati v ravni Slavoniji, kjer sem služil vojaški rok. Po dolgem času sem si zopet zaželel doživetja strmih sten in previsov.

Težka nahrbtnika naju kmalu ogrejeta. Slečeva pulloverja in se za kratek čas ustaviva. Saj sva že pod Dolkovo glavo. Prvi sončni žarki obsijejo vrhove z jutranjo zarjo. Vrh Triglava se blešči v ledeni skorji, vršni grebeni Stenarja so tudi že dobili škrlatno barvo. Pod nama počiva dolina Vrat v jutranji tišini. Čudovite jesenske barve

v dolini dajejo odličen kontrast zasneženim vrhovom.

Pot naju vodi navzgor pod severno steno Stenarja, do najinega cilja. Kmalu se zaveva v navpičen markanten steber, ki se dviga levo od Krušiceve smeri, ki vodi po kaminih. S pogledom iščem prehode prek tega strmega skalnega masiva. Ob osmih sediva pod steno. Iz nahrbtnikov izvlečeva vso plezalno ropotijo. S seboj imava dve perlonski vrvi rdeče in bele barve, cel kup klinov, lesenih zagozd, stremen in vponk, seveda pa tudi kladiva. Zaužijeva nekaj hrane, ker v Aljaževem domu zaradi pozne ure nisva utegnila.

Naveževa se. Prek stene zavižga nekaj drobnih kamnov. Zgoraj je že sonce pričelo taliti sneg in to naju priganja s prodišča v steno, kjer bova zaradi zgornjega previsnega dela stebra varna pred padajočim kmenjem.

Pričnem plezati. Na levi strani stebra vodi proti sredini drobna polica. Kmalu imam polico za seboj, tu vodi navzgor visoka navpična poč. Ne mika me preveč,raje prečim še dva metra okoli roba pod razčlenjen previs. Prvi klin se z vedno višjim tonom zvija pod udarci kladiva v razpoke, še vponka in že sem pripet k steni. S pomočjo petih klinov in stopnje zanke kmalu premagam previs.

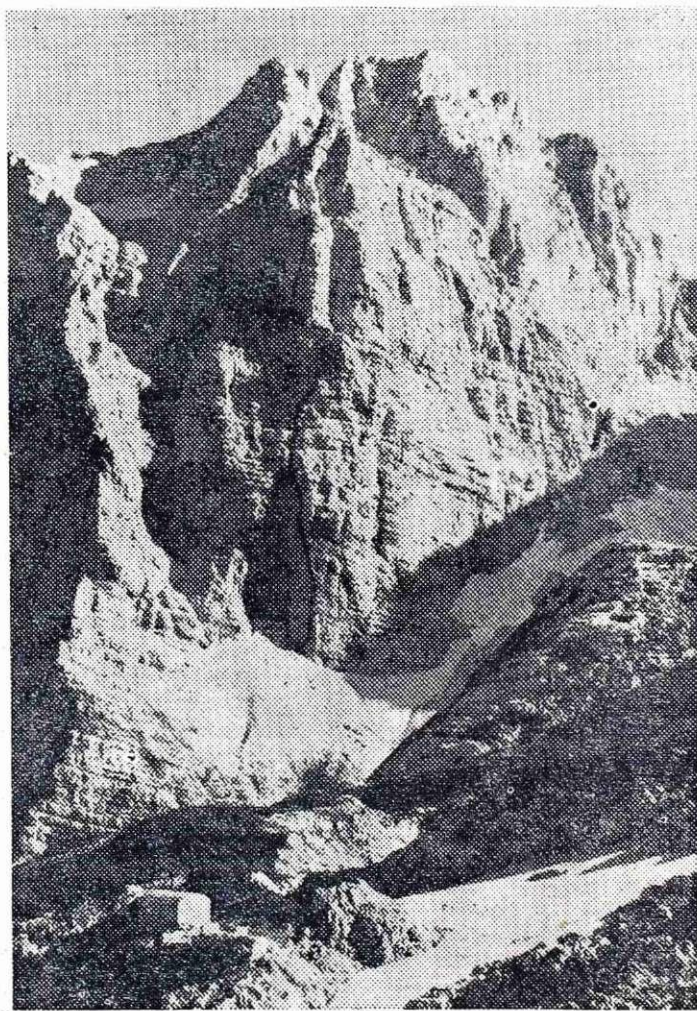
V prste me neusmiljeno zebe, saj je skala že precej mrzla. Nad previsom je svet še vedno strm. Se nekaj kli-

nov moram upora sem na udobnem prislonega stečeno si lahko zspet spravim krirokah. Precej čas se prsti ogrejejo uporabni za varo pleza dokaj hitro, klinov, le tiste vti v razpokah, dačevali smer poKmalu oba stojisču. Vrvi prevzan

Pogled navzgor staja vedno bolj kaj časa iščem prestrehami previs gujejo nad udosčem. Strm kruškmalu premagam na udobni polici previsom. Svet n predstavlja navpi ki jo na vrhu z široka streha. Kl se povija pod ud razpoke, uporabl stopnje zanke. P dujem prek navpi plošče, ki zahtev vsak meter klin. I minilo, ko visim pripet na močno Prek stene mi sl že, zato prečim trebušatega voga di tu ne gre lahke na moram upora ko izplemam na p lico, ki je udobn nje.

S polke pod r lomom inam lep ti škrlatni. Na s steno opazim dv radovedno zreta kaj časa poslu kladiva, kmalu pa ta in sev dolgih kih izgubita meč

Vrvi mi počasi dlani in se povij ob nogah na pol cu cenim, da bo lu pri meni na p se prikažeta kap nik okoli vogala Rado na polici dihan. Začnem o jedo rupe mega c la je tu krušljiva noiomu. Pred d letjem se je tu o ne predišen de zgrmel v globino loma sečavljja n ogromna luska, v udobno tojšče. pri men, pleza moram lačeti z kajti de no zapi strehast previs. I strm in žmulast dobrih prijemov pomagati s klini navpičnem kamir zagozde, tu ne tegu vrvi se spu iz kamina pod si no stopnjo. Teža miljene in terjaj in telesno moč. S zanjem premag gladko ploščo, k oprinke. Stojišče predstavlja za č navzdol viseča p rovanje uporabir

Severna stena Stenarja — vrisana smer po stebri

Tolmačenje o koriščenju letnih dopustov

— V okrožnici št. 3, ki jo je izdal direktor po vprašanju koriščenja letnega dopusta je navodilo: v letni dopust, ki ga delavec koristi, se računajo vsi delovni dnevi razen nedelj in plačanih praznikov.

— To navodilo je v skladu s 150. členom temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ki se glasi:

— »Če vpelje delovna skupnost petdnevni delovni teden, se za šesti dan glede uveljavljanja pravic iz dela v delovni organizaciji (letni dopust, otroški dodatek in dr.) šteje, kot da bi ga bil delavec prebil na delu.«

— Na podlagi okrožnice, kot na podlagi temeljnega zakona o delovnih razmerjih, se dopust enako koristi kakor pred uvedbo skrajšanega delovnega časa.

— Če delavec nastopi dopust na ponedeljek, se prosta sobota ne šteje v dopust, če pa delavec želi, da dopust nastopi v soboto, se v tem primeru prosta sobota šteje v dopust. V kolikor delavec nastopi dopust v petek, se prosta sobota obvezno šteje v dopust. Enako je postopati v vseh ostalih primerih prostih dni, ki nastopajo ob pričetku, na koncu ali sredi koriščenja letnega dopusta.

— Ni pa dovoljeno niti po temeljnem zakonu, niti po pravilniku o delovnih razmerjih, koristiti letni dopust samo v prostih dnevih, kar nekateri postavljajo kot zahtevo.

Kadrovska služba

Opozorilo vsem delovodjem

KI OBISKUJEJO TEČAJ VARNOSTI PRI DELU

Iz evidence oddanih nalog je razvidno, da so nekateri delovodje v zaostanku z eno, dvema in celo tremi nalogami. V zvezi s tem opozarjamo vse, da ne bodo pripuščeni k ustnemu izpitu, dokler ne bodo vseh nalog oddali. Ker pa je čas kratek, saj bodo ustni izpiti že v maju, naloge oddajte čimprej.

Obenem opozarjamo vse, da bo treba do 4. maja 1968 narediti še seminarsko nalogo, katere naslov boste dobili v prihodnjem tednu. Tudi to nalogo boste morali narediti pred ustnim izpitom. Torej brez oddanih in pozitivno ocenjenih nalog ter uspešno opravljenega ustnega izpita ne bo nihče dobil potrdila o opravljenem izpitu.

Peter Sitar

Stenarja

nov moram uporabiti, predno sem na udobnem stojišču vrh prislonjenega stebriča. Končno si lahko z drgnjenjem spet spravim kri v prste na rokah. Precej časa traja, da se prsti ogrejejo in so spet uporabni za varovanje. Rado pleza dokaj hitro, izbije nekaj klinov, le tiste v previsu pusti v razpokah, da bodo označevali smer ponavljalcem. Kmalu oba stojiva na stojišču. Vrvi prevzame Rado.

Pogled navzgor. Stena postaja vedno bolj strma. Nekaj časa iščem prehode med strehastimi previsi, ki se dvigujejo nad udobnim stojiščem. Strm krušljiv odstavek kmalu premagam in že sem na udobni polici pod prvim previsom. Svet nad previsom predstavlja navpična plošča, ki jo na vrhu zapira meter široka streha. Klin za klinom se povija pod udarci, zvija v razpoke, uporabljati moram stopnje zanke. Počasi napredujem prek navpične gladke plošče, ki zahteva skoraj na vsak meter klin. Pol ure je že minilo, ko visim pod streho pripet na močno zabit klin. Prek stene mi skoraj ne kaže, zato prečim desno okoli trebušastega vogala, toda tudi tu ne gre lahko, še dva klini na moram uporabiti, da lahko izplezam na primerno polico, ki je udobna za varovanje.

S polne pod rumenim odlomom imam lep razgled proti Skrlatici. Na snežišču pod steno opazim dva gamsa, ki radovedno zreta v steno. Nekaj časa poslušala udarce kladi, kmalu pa se naveličata in se v dolgih lahkkih skokih izgubita med ruševjem. Vrvi mi počasi drsita skozi dlani in se povijata v svitek ob nogah na polici. Po svitku cenim, da bo Rado kmalu pri meni na polici. Kmalu se prikažeta kapa in nahrbtnik okoli vogala in že stoji Rado na polici nekoliko zadihnan. Začnem obdelovati zajedro ruševnega odloma. Skala je tu krušljiva kot v kamnolomu. Pred dobrim desetletjem se je tu odlepil od stene predišen del pečine in zgrmel v globino. Konec odloma se tavi na levi strani ogromna luska, vrh katere je udobno stojišče. Ko je Rado pri meni, plezam dalje, tu moram začeti z leve strani, kajti delno zapira ogromen strehast previs. Teren je zelo strm in žmulast, nikjer ni dobrih prijemov. Moram si pomagati s klini. Plezam po navpičnem kamninu do skalne zagozde, tu ne gre dalje. V tegu vrvi se spuščam v levo iz kamina pod strmo navpično stopnjo. Težave so neusmiljene in terjajo vse znanje in telesno moč. S prostim plezanjem premagam strmo gladko ploščo, ki ima dobre oprimke. Stojišče nad ploščo predstavlja za čevljar široka, navzdol viseča polica. Za varovanje uporabim dva klina.

S polnim nahrbtnikom na ramenih tudi Rado težko premaguje težave, ki so že za meno. Stena neusmiljeno sila v nebo s svojo navpičnostjo. Vsak meter nad seboj si le s težavo priborim. Smer me vodi po široki poševni polici kakih 30 m navzgor, na vrhu moram premagati še žmulast previs in končno stojim na udobni polici na vrhu 200 metrskega navpičnega stebra. Vrisk iz hripavega grla naznanja prijatelju, da sem iz težav.

Plezalni detajl iz stene

Dan se počasi nagiba h kraju. Ura je že štiri popoldne, še slabi dve uri bo dneva. Za seboj imava šele polovico stene. Da bi bivakirala in naslednji dan splezala novo smer do vrha, nama ne kaže, ker naju v ponedeljek zjutraj čaka delo v železarni. Zato se umakneva po polici levo v Krušicevo smer, ki vodi po severnem razu in nato po njem do vrha stene.

Močan sunek vetra me skoraj prevrne, ko izplezam na greben. Zadnji sončni žarki so obarvali Skrlatico z neizmerno lepimi barvami. Rado je kmalu pri meni na grebenu. Skale so pokrite s tanko snežno skorjo, ki jo je veter na več mestih spremenil v led. Sunki vetra naju spravljajo iz ravnotežja, ko plezava po grebenu proti vrhu.

Medtem ko je v dolini že popoln mrak, je tu na vrhovih še dokaj svetlo. Mesec je že visoko nad obzorjem, tam nekje za Triglavom in daleč na zahodu žari nebo v večerni zarji. Počasi se bližava vrhu Stenarja. Skoraj ves dan sva preživela v strmi previsni steni, tu na grebenu pa sva že pozabila na neudobna stojišča in na vse ostale težave, čeprav Rado pravi, da ima še vedno občutek, da mu noge nihajo v stremenih.

Še zadnji strmi odstavek grebena in že sva na vrhu Stenarja. Megle od časa do časa razkrijejo vrhove, ki se bleščijo v ledeni skorji. Vesele sva, da bi zavriskala, toda glas obstane v grlu. Oba sva srečna in vesela, ko se spuščava po stezi proti dolini. Doživela sva lep jesenski dan.

Klavdij Mlekuz

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

15

»Postrezi temu fantu s kruhom in sirom, da se bo podprl. Delo ga čaka,« pravi Čupnik in se obenem nasmehne s svojimi zlatimi zobmi, o katerih so vajenci včasih govorili, da ima Čupnik v ustih za celo bogastvo zlata.

Toda to zlato Tineta tokrat ne bode v oči, marveč je Čupniku dvakrat hvaležen: za delo in za malico, a najbolj zato, ker se je že bal, da se je mojster premislil in da bo rekel, da bo Adela z razkladanjem moke lahko opravila sama.

»Daj mu krščansko porcijo, da bo sit,« ukazuje natakariči Čupnik, nato pa čudno dobre volje zapusti kletno gostilno.

»Dobre volje je,« je vesel tudi Tine. Malice ni bil pričakoval, ker je poznal mojstrovsko skoporitost. »Kdo bi si mislil, da je lahko tudi odprtih rok, kadar ga je volja,« ima v mislih Čupnika, ki si je, preden je zapustil gostilno, mimogrede pomel roke in kratko zapihal, kakor da ga čaka vesel opravke.

»Lačen si videti,« opazuje natakariči Tineta in prisede, ker ni v gostilni nobenega drugega gosta.

Tine je res lačen, a je videti še bolj, ker naglo je. Rad bi bil čimprej pri delu in v Adelini bližini.

»In kaj boš delal?« vprašuje natakariči, ker misli, da je gospodar pripeljal fanta njej v pomoč kakor lani, ko je uživala gospodarjevo naklonjenost. Morda se je spomnil, kaj mu je še pred letom pomenila, si misli, a ko zve, da gospodar ni pripeljal fanta, da bi ji pomagal, marveč za delo v skladišču razočarana vzdihne. »Tako torej? Razkladal boš? In gospodar bo v skladišču?«

»Ne vem,« odgovori Tine z napol polnimi usti, v katerih se tako prijetno topi sir in se spaja s svežim črnim kruhom.

SIVO MESTO

»Ne veš? Kako to? Samega te vendar ne bo pustil v skladišču?« vprašuje natakariči s čudno otožnim glasom.

»Saj ne bom sam,« odgovarja Tine. »Gospodična bo.«

»Gospodična?«

»Da, gospodična Adela,« zadrhti Tineta glas.

»Kakšna gospodična?! Primorska smrklja!« natakariči prebledi in stisne ustnice.

»Zame je gospodična,« pravi Tine mirno, obenem pa kljub smrklji, kakor je natakariči imenovala Adelo, ve za novo skrivnost: Adela je Primorka, dekle z one strani meje, dekle iz neznane dežele, daljne dežele, kakor je za Tineta daljno vse, kar je za mejami te države, čeprav je v resnici lahko tudi blizu. »Tudi gospodar je z one strani. Mogoče je Adela njegova sorodnica?« razmišlja in ne je več tako naglo, saj zanj to sorodstvo z gospodarjem in Adelo, o katerem je prepričan, da je, postavlja med Adelo in njega novo nepremostljivo oviro pred druge, prav tako nepremostljive ovire. »Seveda! Sorodnica je! Drugače bi ne delal z njo tako v rokavicah,« bi se Tine rad sprijaznil z nedosegljivostjo Adele, ki — čeprav vjenka — spada v nedosegljivi in revnim sovražni svet bogatih.

Ta misel, ki se je vgrizla vanj, postane še verjetnejša, ko zasliši iz skladiščne pisarne nagajivi Adelin smeh, ki se vpleta med gospodarjevega.

»V sorodstvu sta,« poslušata ta smeh, potem pa čez čas plaho potoka.

»Kdo je?« preseka gospodarjev glas Adelin smeh.

Ta glas je zopet Čupnikov glas, kakršnega pozna Tine iz svojih vajeniških let.

»Jaz,« se oglasi plaho in si ne upa pritisniti na kljuko.

»Ti? Naglo si pojedel,« prihaja skozi zaprta vrata godrnjavi mojstrov glas, nato pa, kakor da bi se mojster bal, da bo Tine brez dovoljenja pritisnil

na kljuko: »Počakaj zunaj! Takoj pridem in ti pokazem vagon.«

Tine čaka. Ko stopi iz pisarne mojster, zagleda Adelo. Njen obraz žari in je še lepši od obrazov, ki jih je bil videl ob bežnih srečanjih.

Ne, tega dekleta ne bo mogel nikoli pozabiti...

6

VAGON je poln vreč. V vsaki je sto kilogramov moke. Prav gotovo so vsako stehali že prej, preden so tovor odposlali Čupniku. Toda Čupnik ni bil Čupnik, ko bi kar na slepo verjel, da ga pri pošiljki niso za kak kilogram pretentali. Zato zahteva, da Tine in Adela vsako vrečo posebej pretehtata in da Adela vsako posebej vpiše s težo vred, preden jo bosta vskladiščila na prostor, ki jima ga je določil in dokler ne bo vseh deset ton moke vskladiščeno tako, kakor je zahteval.

Tovorna postaja nasproti skladišču nima nobenih, niti najbolj preprostih raztovarjalnih priprav. Ko bi imela vsaj razkladalni oder, ki mu delavci pravijo »rampa«. Niti tega nima. Vagon stoji na tiru, oddaljen natančno petinštirideset korakov od skladišča. Tine jih šteje že petič.

»Da, natančno petinštirideset korakov od skladišča in petinštirideset ali še kakšen več do skladišča nazaj. Vreč pa je sto. To znese več kakor devet tisoč korakov v obe smeri, le da bo večja polovica težjih, napornih. In tole plezanje v vagon. Še šestindevetdesetkrat gor in šestindevetdesetkrat dol, da se lahko otovoriš kakor osel. «Ne, takole ne bo šlo,« se zamaje pod peto vrečo, dokler mu ne leži na hrbtu teža, ki ga še bolj opozarja, da tovara ne bo zmoget na tak način spraviti v skladišče. »Tudi ko bi bil močan kakor bik, bi tega ne zmoget,« se Tine opoteka sklonjen proti skladišču in skuša šele na pragu skriti napor.

»Zares si močan,« pravi Adela. »Gotovo delaš na gospodarjevi žagi. Tam so sami močni moški.«

Tine ne odgovori na Adelino vprašanje. Všeč pa mu je, da ga ima za močnega.

In to v resnici tudi je. Vajen je težkega dela. Tudi s športom se ukvarja. Rad igra nogomet, pa tudi v dviganju uteži je prvi med vrstniki, ne ustraši pa se tudi kakega starejšega in navidez močnejšega, pripoveduje nekoliko jecljaje Adeli, ki se sklanja k tehtnici in opazuje, ali se jezička dotikata v isti ravni ali pa morda gibljivi kaže večjo ali manjšo težo, kakor bi jo moral.

»Dobra vaga,« pravi. »Tokrat si nesel več kakor sto kilogramov. Zares si močan, kakor si velik,« ga pogleda navzgor, čeprav tudi sama ni majhna.

»Močan, Tine zardeva in ponavlja: »Močan, močan, a neumen! Na tak način moka ne bo v skladišču niti do jutra!«

»Tudi gospodar je menil, da boš komaj kos.«

»Moral bi imeti deske in voz, pravi Tine in se ozira po skladišču, da bi zagledal kaj primerneza in si olajšal delo.

»Deske so tu. A zakaj bi jih rabil?«

»Napravil bi nekakšno drčo. A brez voza mi tudi drča ne bo kaj prida pomagala. Čudno, tako skladišče, pa nobenega voza!«

»Saj ga imajo, toda jutri je semenj in...«

»Razumem,« prikimata Tine. To, da so voz odpeljali in da je najbrž že natovorjen s sejensko robo si je že mislil.

»Potem misliš, da ne boš zmoget,« vprašuje Adela.

»Zmoget, toda potem boste morali biti tu do jutra,« Tine vika Adelo, čeprav ga ona tika.

»Mislim, da se bo prej vrnil gospodar. Zato morava pohiteti.«

»Da, seveda,« Tine odvleče vrečo z vage k prvim štirim vrečam in jo postavi pokonci, nato pa odhaja k vagonu po novo vrečo. »Nič ni ohola. Prijazna je,« razmišlja o Adeli in nič več ne šteje korakov. Ko si hoče oprtati šesto vrečo moke, ga zmoti glas.

Neki starejši železničar je.

»Misliš znositi ves vagon takole?«

Železničar se mu zdi znan, a ne ve, kje ga je videl. Ne spominja se, da je bil železničar med pogrebci na očetovem grebu.

»Torej je staremu skopuhu celo voza škoda?«

Tinetu se ne zdi vredno, da bi odgovoril.

»Ali nisi Kosirnikov?«

»Kosirnikov,« postane Tineta glas rezek. »In kaj potem?«

»Očetu si podoben?«

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

Ne socialna pomoč, temveč družbena kompenzacija

V zvezi s pomembnimi sklepi za trajno ureditev sistema skrbi za predvojne revolucionarje in borce NOV smo našega poslanca socialno-zdravstvenega zbora skupščine SRS SLAVKA OSREDKARJA prosili za nekaj odgovorov.

UREDNIŠTVO: Republiški in socialno-zdravstveni zbor skupščine SRJ sta konec marca sprejela nekaj pomembnih sklepov za trajno ureditev sistema skrbi za predvojne revolucionarje in borce NOV. Ali bi za naše bralce lahko povedali osnovne misli teh sklepov?

ODGOVOR: Razprava v skupščini in sklepi temeljijo na dveh osnovnih ugotovitvah:

1. Družba je vsa leta po vojni bolj ali manj učinkovito posredovala pri reševanju problemov borcev in predvojnih revolucionarjev.

2. Problem borcev kot pojem je prisoten vsa leta, vendar pa se posamezni novi problemi sproti porajajo; tako na primer v zadnjem času problem upokojenih borcev, zdravstveno stanje borcev itd.

Ob vsem tem pa ni prav, da se nekateri problemi rešujejo predolgo, morda celo več let. To so primeri, vredni družbenega obsojanja.

Ne gre le za materialne probleme borcev, ampak tudi za probleme psihološke narave zaradi prepočasnega reševanja (predčasno upokojevanje borcev, nekateri borci so zaposleni na neustreznih delovnih mestih). Poudariti je treba, da sprejeti sklepi niso noben zbir želja, ampak so po zagotovitvi predstavnikov izvršnega sveta SRS kot tudi po oceni poslancev, ki so sodelovali v razpravi, predvsem realni in izvedljivi v določenih rokih.

Vsi predlogi in amandmaji brez trdne osnove so bili zavrnjeni. In prav v tej realnosti se zrcali največja vrednost sprejetih sklepov. Zelo pomemben sklep je, da se ustanovi posebna komisija pri republiški skupščini SRS z nalogo, da sistematično spremlja problematiko predvojnih revolucionarjev in borcev NOV ter vsklaja prizadevanja vseh družbenih dejavnikov pri reševanju problemov borcev NOV.

UREDNIŠTVO: V razpravi v skupščini so se čutila različna gledanja ali gre pri reševanju tega vprašanja za socialno pomoč ali gre za družbeno kompenzacijo. Kakšno je vaše mnenje o tem?

ODGOVOR: Moralna dolžnost družbe je, da tako ali drugače posreduje pri reševanju problemov občanov, ki zaradi starosti, bolezni itd. niso sposobni, da svoje tudi eksistenčne probleme rešujejo sami. Ta moralna dolžnost pa je tembolj izra-

zita, če gre za udeležence NOB. Pri reševanju problemov gre za poudarjeno dolžnost družbe, ki je tako velika, da preraste pojem socialne pomoči, čeprav tega prizvoka socialnosti tudi tu ni mogoče povsem odstraniti. Poudarjenja je moralna dolžnost družbe, da pri reševanju problemov borcev NOV, izhaja iz ugotovitve, da gre za udeležence v NOB, drugič pa, da je prav večina borcev NOV tudi v intenzivnem povojnem obdobju nosila glavno breme političnih nalog ter nalog pri obnovi porušene domovine. Zaradi zavzetosti pri izpolnjevanju nalog splošnega družbenega pomena marsikateri borec ni uspel pravočasno in trajno urediti lastnega položaja, ki bi mu danes omogočil, da sam brez potrebnega družbenega posredovanja odstrani svoje probleme, ki jih poraja življenje.

UREDNIŠTVO: Kakšne naloge čakajo občinske skupščine v zvezi s sprejetimi sklepi in druge dejavnike, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo z urejanjem borčevskih zadev?

ODGOVOR: Republiška skupščina se je s sprejetimi dokumenti neposredno zavezala, prav tako tudi republiške organe, občinske skupščine pa s priporočili opozorila na nujnost reševanja zadev borcev NOV. Pozvala je občine, da dosledneje izvajajo priporočila skupščine iz leta 1965 pri dajanju priznavalnih borcem NOV. S sodelovanjem z organizacijo ZZB NOV, republiško skupnostjo socialnega zavarovanja delavcev in stanovanjskimi podjetji pa naj si občine prizadevajo, da bodo izkoriščene vse možnosti za intenzivno reševanje stanovanjskih problemov upokojenih borcev, skupno z delovnimi organizacijami pa za reševanje problemov zaposlenih borcev. Nadalje je pozvala občinske skupščine, da skupno z organizacijo ZZB NOV skrbijo tudi v bodoče za otroke padlih in umrlih borcev ter predvojnih revolucionarjev, tako da jim zagotovijo ustrezno šolanje oziroma možnosti za pridobivanje ustrezne kvalifikacije.

UREDNIŠTVO: Sprejet je bil tudi sklep o nadaljnjem urejanju invalidskega varstva oziroma invalidskega dodatka za osebe vojaške vojne invalide in družinske invalidske upravičence. Kaj vsebuje ta sklep?

ODGOVOR: Republiška skupščina je ugotovila, da je na področju invalidskega zavarovanja najbolj pereč problem — invalidski dodatek. Ta ni prilagojen ekonomskim razmeram v naši republiki in so zato pogosti primeri, da živijo invalidi, zlasti pa družinski invalidski upravičenci v težkih gmotnih razmerah. Zato se je republiška skupščina zavezala, da bo do konca junija 1968 sprejela predpise s področja invalidskega varstva, za katere je pooblaščen z zveznimi predpisi. Omiljeni bodo kriteriji za pridobitev pravic do invalidskega dodatka, maksimalni invalidski dodatek pa bo zagotovljen v višini 350 Ndin.

Republiški organi se bodo tudi v bodoče zavzemali pri

zveznih organih za ureditev položaja vdov po invalidih I. in II. kategorije in podprli predlog, da bi se jim dodelila invalidnina vsaj v višini sedanjega dodatka za nego in tujo pomoč.

Glede invalidnin osebnih vojni in vojaških invalidov pa se bodo republiški organi prizadevali za nadaljnje usklajevanje invalidnin z rastjo oziroma dohodki delavcev in življenjske ravni. Izvršnemu svetu SRS je naročeno, da naj skupno s samoupravnimi organi, skupnostjo socialnega zavarovanja delavcev prouči in sprejme konkretne rešitve, da najkasneje s 1. oktobrom odpravimo razlike med pokojninami borcev, ki so pogojene z vsakoletnimi spremembami osnove za priznavanje

SLAVKO OSREDKAR

republiškega borčevskega dodatka, vštete v pokojninsko osnovo. Za to bo zagotovljen denar v republiškem proračunu.

— or

Spodbudni načrti turističnega društva Jesenice

Turistično društvo bo še naprej obstajalo! Z vsemi silami se bomo prizadevali, da bi polepšali zunanji izgled Jesenice... Lani je šlo skozi Jesenice 700.000 avtomobilov... Pročelja vseh starih hiš naj se vsaj ob glavni cesti čimprej popravi! Turistično takso naj prejema Turistično društvo! Kadar prevažajo gradbeni podjetja material, naj počistijo ceste za seboj...

Vse to in še marsikaj je bilo prejšnji tork povedano na občnem zboru Turističnega društva. Dosedanji predsednik Janez Černe je v kratkem, a jedrnatem poročilu povedal, da so lani pridobili sto novih članov. Uredili in vzdrževali so avtobusni vozniki, reklamne in oglasne deske. Dali so pobudo, da so po šolah organizirali tekmovanja iz turistične tematike. Sodelovali so v konzorciju letnih kulturnih prireditev. Turistična taksa je bila pobrana, porazdeljena pa je bila po krajevnih skup-

nostih. Pomagali so pri postavitvi vremenske hišice, ki stoji nasproti železniške postaje. Vseh članov je bilo lani 272. Za vse, ki so zaprosili in so bili zainteresirani, so posredovali pri izdaji kreditov za ureditev tujskih sob in turističnih objektov.

Poročilo je bila zelo obširna razprava. Poleg drugih so v njej sodelovali tudi — predstavnik občinske konference SZDL, Hortikulturnega društva, Gorenjske turistične zveze in Turističnega društva Kranj. Vsi so se strinjali, da je pri nadaljnjem

delu potrebna širša koordinacija vseh organizacij. Ugotovili so, da so Jesenice predvsem poklicane, da množici prehodnih gostov, ki poleti pridejo prek meje v Ratečah, na Korenskem sedlu ali po železnici skozi Karavanški predor, nudijo gostinske usluge, v trgovinah pa čim večjo kvaliteto in izbiro blaga. Da se bodo turisti na Jesenicah tudi ustavili in prenočevali, pa je potrebna večja propaganda za ogled železarskega muzeja, kulturnih in drugih spomenikov ter okolice z Mežakljo, Karavankami in Julijskimi Alpami. Ena od pravih dolžnosti vseh občanov pa je, da vsi kot eden skrbijo za red in čistočo, za zunanji izgled stavb, zelenic in parkov. Predstavnik občinske skupščine je dejal, da za to ne bi smelo biti ovir, saj hišni sveti razpolagajo kar z okoli 70 milijoni S dinarjev. Skrbeti bo tudi treba za močnejšo javno razsvetljavo in za povečano število večbarvnih svetlobnih reklam.

Na občnem zboru so izvolili nov upravni odbor, za predsednika pa ponovno tov. Janeza Černeta, ki se je vsem zahvalil in ob tem dejal, da je ob takih bodrilnih predlogih zopet pripravljen prevzeti to odgovorno dolžnost, čeprav je bilo že večkrat vprašanje, ali bo društvo sploh še obstajalo. Sklenili so tudi, da naj se na podlagi poročil in razprave izdela program bodočega dela.

Branko Bienkuš

Vsa vas Vrba naj bo kulturni spomenik

Obiski Prešernove rojstne hiše v Vrbi so vedno pogostejši. Turistično društvo Žirovnica se na vse načine prizadeva, da bi se čimbolj olepšal zunanji izgled vseh naselij na tem območju. Poleg drugega se v načrtu ureditev kašipotov in vplivati na prebivalce, da popravijo pločve ter čim lepše vzdržujejo red in čistočo v okolici hiš. Ob teh prizadevanjih so že večkrat priporočili, da naj bi se v Vrbi prepovedalo odlagati staro

železo prav nasproti vaške lipe, kjer se zelo radi ustavljajo vsi obiskovalci rojstne hiše našega največjega pesnika. Kakor je bilo na občnem zboru Turističnega društva na Jesenicah povedano, pa lastnik hiše in dvorišča za to nima pravega razumevanja. Vsi udeleženci zbora so bili mišljenja, da je treba javno povedati, da nimajo nič proti zbiranju starega železa, ker ga Železarna potrebuje, vendar naj se zbira na manj vidnem mestu.

B.

Ze nekaj časa pripravlja Urbanistični inštitut SRS z inž. arhitektom Mitjem Jernejcem urbanistični načrt občine Jesenice. V ta namen so imeli že dve seji sveta za urbanizem, gradnje in komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve pri skupščini občine Jesenice. Na torkovi 6. seji sveta so govorili o poteku del, o stališčih za dokončno odločitev urbanista in o namenjenosti posameznih površin — predvsem con za stanovanjsko gradnjo. Prihodnji teden bodo na enaki seji govorili še o površinah, ki bi bile predvidene za turistično dejavnost.

x x x

Gradbena dejavnost na Jesenicah in v občini je zelo živahna. Poleg objektov in del, ki so že v gradnji, pa so na obmejnem prehodu v Ratačah začeli z gradnjo turistične poslovalnice. Investitor je Putnik Beograd, v poslovalnici pa bodo nudili turistične usluge, dajali informacije, menjali denar ter prodajali spominke. Pod isto streho bo tudi majhna restavracija z bifejem. Na Jesenicah bo podjetje Gradis predvidoma jeseni začelo ob gimnaziji z gradnjo četrte dvanajstnadstropne stolpnice, SGP Sava pa bo nadaljevalo z gradnjo trgovskega centra pri Čufarju, kjer naj bi v naslednji fazi zgradili samopostrežno trgovino, mesarijo, frizerski salon in stanovanjski stolpič. Pomembno pa je tudi to, da bodo jeseni začeli z rekonstrukcijo dela ceste v Mostah, še prej pa z razširitvijo »cestnega grla« na Plavžu med kinom Plavž in splošno bolnico.

Kratke vesti

V torek je bila redna seja komisije za pripravo in organizacijo praznovanja 17. junija — dneva varstva otrok v prometu. Razpravljali so o podrobnem programu praznovanja. Domenili so se, da naj bi na šolah in v otroških vrtcih uredili in obnovili prometne koticke, kabinete in razne makete. Na vseh šolah naj bi o prometni problematiki govorili tudi s starši. Pisali naj bi proste spise, izdelali risbe in tehnične izdelke s prometno problematiko. Najboljše izdelke bodo tudi nagradili. Testiranje učencev za pridobitev potrdila za vožnjo s kolesom naj bi združili tudi s praktično vožnjo. Od 1. do 10. maja naj bi na vseh šolah namenili po eno šolsko uro prometu in prikazom prometnih nesreč. Na vsaki šoli naj bi organizirali družine pionirjev prometnikov, najbolj zaslužnim pa podelili zlate značke. Za zaključek praznovanja pa naj bi na šolah organizirali akademije.

Zavod za prosvetno-pedagoško službo v Kranju je ravnateljstvom vseh šol poslal priporočilo o teh akcijah.

L. T.

S skupščine občine Jesenice

S 1. majem spremenjen delovni čas?

V mesecu februarju letos je bil sprejet zakon o petdnevnem delovnem tednu v SR Sloveniji, s katerim je določeno, da se nov delovni čas uvaja v okviru 42-urnega delovnega tedna v državnih organih in organizacijah, ki opravljajo zadeve javnega pomena. Skupščine občin so dolžne, da določijo delovni čas v posameznih organih in organizacijah ter da določijo tudi

dan, s katerim velja nov delovni čas. Ze dalj časa se javlja težnja za prilagoditev delovnega časa v državnih organih in organizacijah, ki opravljajo zadeve javnega pomena v republiki in občini, s čimer bi se občani izognili negotovosti, ali bodo lahko in kdaj opravili svoje opravke. To je terjalo skupnega reševanja, zato je bil tudi sprejet ustrezen zakon. Delovni čas naj bi v okviru

petdnevnega delovnega tedna trajal od 1. oktobra do 30. aprila od 8.30 do 17.30, ob petkih pa od 8.30 do 17. ure; od 1. maja do 30. septembra pa od 7.30 do 16.30, ob petkih pa od 7.30 do 16. ure. Sobota in nedelja sta dela prosta. Po štirih urah dela je delovni odmor, ki lahko traja največ eno uro, pri tem pa se v delovni čas šteje samo pol ure delovnega odmora.

Po določitvi zakona morajo državni organi in organizacije, ki opravljajo zadeve javnega pomena, pred prehodom na petdnevni delovni teden opraviti potrebne priprave, pregledati zahteve in način njihovih rešitev ter zagotoviti minimalne pogoje predvsem glede organizacije opoldanske prehrane svojih delavcev ter varstva njihovih otrok.

Da bi priprave za prehod potekale pravilno, je svet za splošne zadeve Skupščine občine Jesenice imenoval tudi posebno komisijo za proučitev petdnevnega delovnega tedna, ki je o tem že precej razpravljala in pripravila tudi ustrezen predlog odloka. Prehod na petdnevni delovni teden naj bi se izvedel že s 1. majem 1968, saj zakon priporoča čimprej prehod tudi zaradi enotnega poslovanja občinskih organov z republiškimi ter delovanja medobčinskih zavodov in medobčinskih inšpekcijskih služb. Po predlogu bi s 1. majem spremenile delovni čas v občini Jesenice: državni organi — upravni organi skupščine občine, občinsko sodišče, občinski sodnik za prekrške in postaja milice z oddelkom v Kranjski gori ter organizacije pravne pomoči, veterinarska postaja, splošna

bolnica, zdravstveni dom, dom onemoglih, delavska univerza, občinska knjižnica, gledališče Tone Čufar, temeljna izobraževalna skupnost, tehnični muzej Železarnice, radio Jesenice, komunalni servis, žičnica Vitranj, komunalno podjetje, vodovod, zavod za vzdrževanje športnih objektov in stanovanjsko podjetje.

Na torkovem sestanku s predstavniki teh organov in organizacij je bilo sicer izrečeno precej pripomb in dvomov glede koristnosti te spremembe. Težave se bodo prav gotovo pojavile glede organizacije opoldanske malle in pa otroškega varstva; sprememba pa bo tudi vplivala na naš način življenja. Poudarjeno je tudi bilo, da naj bi po spremenjenem delovnem času delale predvsem uprave organizacij, medtem ko bodo morali v posameznih proizvodnih obratih, enotah in službah delati zopet drugačen čas, odvisno pač od narave dela in drugih zahtev. Za tako drugačno razporeditev delovnega časa v omenjenih primerih pa mora dati poprejšnje soglasje skupščina občine. Zakon končno tudi določa, da mora občinska skupščina izdati tudi odlok glede obratovalnega časa delovnih organizacij, v katerih imajo razporeditev ter začetek in konec delovnega časa med dnevom javen pomen — to so trgovina, gostinstvo, promet, lekarne in drugo. Predpis o tem pa mora občinska skupščina izdati do 23. avgusta letos.

O spremembi delovnega časa in o tem, od kdaj naj bi ta veljal, morata dokončno razpravljati še oba zbora občinske skupščine.

T. L.

OTK in spektro-mične analize

(Nadalj. iz 7. str.)

brez oken in da ima čim manj zveze z zunanjim svetom. Vse to bi seveda za doseg konstantne temperature in vlažnosti še zdaleč ne zadostovalo. Za to je potrebna ustrezna klimatska naprava, vsi omenjeni dejavniki pa pripomorejo k lažjemu in zanesli. Večjemu delovanju te naprave. Vedeti je treba, da je na spremembo v temperaturi občutljiv optični del instrumenta, na spremembo vlažnosti pa električni oziroma elektronski del. Posebno prvo dejstvo ima lahko znaten vpliv na dobro reproduciranje rezultatov. Za vlažnost je na splošno priporočljivo, da naj bo po možnosti čim nižja, na vsak način pa pod 60%. Vendar bi pri zelo nizki vlažnosti in predpisani delovni temperaturi 21°C postali pogoji dela za osebe počasi že nevdržni (presuh zrak).

(Nadaljevanje in konec v naslednji številki)

Dipl. inž. JENKO MIRAN

50 - letnica bojev za severne meje

Na posvetovanju predstavnikov odbora Zveze prostovoljcev — borcev za severno mejo 1918/1919 na Jesenicah s predsednikom občinskega odbora SZDL in ZZB NOV ter sekretarjem občinskega komiteja ZK, so se pomenili o bojih za naše severne meje pred petdesetimi leti in o pomoči, ki jo Zveza prostovoljcev — borcev pričakuje od političnih organizacij na Jesenicah v tem letu.

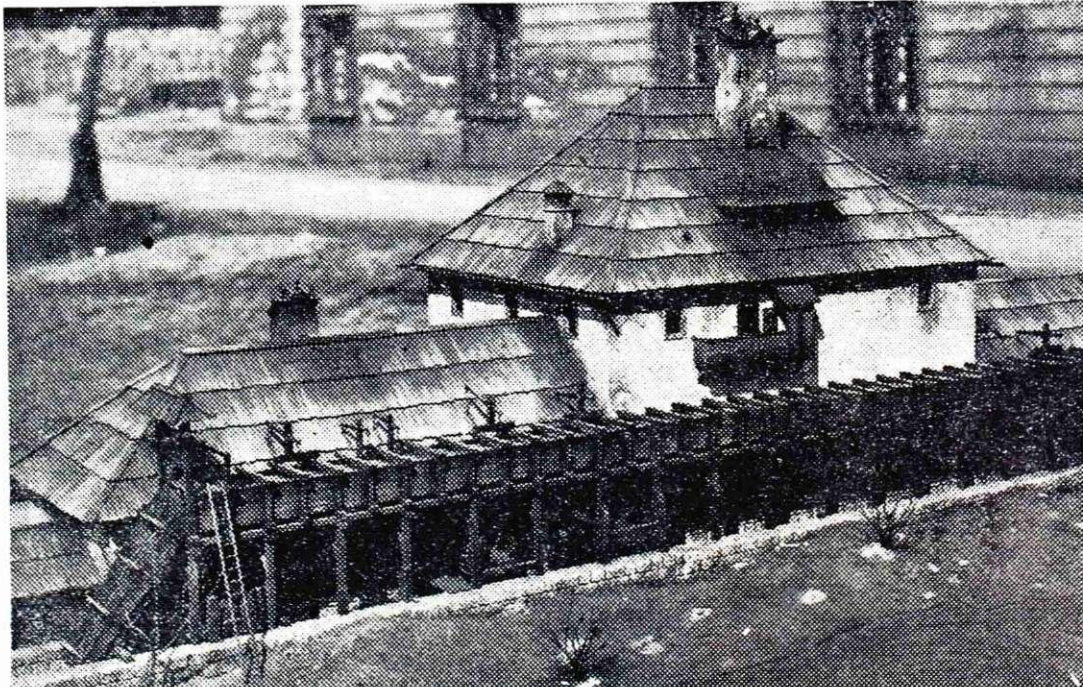
Vsi navzoči so soglašali, da tako važna obletnica ne sme brez vidnega poudarka mimo nas in so zato obljubili vso moralno pomoč. Ta pomoč naj bi se predvsem odražala pri organiziranju proslave, organizaciji dokumentarne razstave in morebitnih predavanjih o takratnih bojih za ogroženo severno mejo. Dogovorili so se, da bi bila razstava v jeseni, proslava pa v decembru, ker je pred tem

na programu več važnih obletnic. Sicer pa je za počastitev 50-letnice bojev za severno mejo tudi čas takrat najbolj primeren, ker so se prav v novembru in še v decembru 1918 prijavljali prostovoljci za obrambo naših severnih meja in so sodelovali v vseh bojih do zadnje ofenzive v juniju 1919.

Člani odbora Zveze prostovoljcev borcev, ki so bili na posvetovanju, so z zadoščenjem ugotavljali, da se vodstva naših političnih organizacij zanimajo za probleme nekdanjih prostovoljcev in da so jim pripravljeni pomagati.

Se posebno zadovoljni so tudi zato, ker je tudi občinska skupščina pokazala razumevanje za življenjske probleme nekdanjih prostovoljcev in tudi za letošnje praznovanje 50-letnice bojev za severno mejo.

Srečko Šorli

Maketa plavža na Javorniku iz leta 1796, ki jo je izdelal sodelavec tehniškega muzeja Marjan Dolinšek

Gasilci pred VI. kongresom

Pred kratkim je bil v sejni dvorani občinske skupščine Jesenice občni zbor občinske gasilske zveze, ki so se ga udeležili tudi predstavniki občinskih gasilskih zvez iz Radovljice, Kranja, Trzica in Škofje Loke.

Na področju občine Jesenice deluje 13 prostovoljnih enot ter poklicna gasilska enota Železarne. V teh društvih je 428 aktivnih članov, 82 mladincev, 59 pionirjev, 100 rezervnih članov 20 častnih in 734 podpornikov članov.

Zbor je potekal v znamenju priprav za VI. kongres gasilske zveze Slovenije, ki bo maja v Kranju. Če so gasilci vedno in povsod pripravljeni pomagati ljudem, potem to humano delo zasluži še večjo pozornost ob izjavi Tomaža Klinarja, predsednika občinske gasilske zveze, ki je v poročilu med drugim dejal:

»Predsedstvo republiškega odbora bo predlagalo bližnjemu kongresu, naj bi gasilska zveza Slovenije sodelovala z Rdečim križem Slovenije pri organizaciji krvodajalske akcije. Biti nam mora razumljivo, da je ta akcija potrebna, saj ne vemo, kdaj lahko potrebujemo to pomoč, včasih nujno za rešitev življenja. Zato priporočam vsem delegatom, da s to akcijo seznanijo vse člane naše organizacije. Gasilci moramo biti v prvih vrstah krvodajalske akcije, in to ne samo kot propagandisti, temveč predvsem za zgled pri množični

Misli

Naj bo prava ljubezen še tako redka, ni tako redka kakor pravo prijateljstvo.

Redke so ženske, pri katerih lepota prej zbledi kot krepost.

Zelja, da bi nas pomilovali ali pa občudovali, predstavlja pogosto glavni del našega zupanja.

Naša zavist traja vedno delj kakor sreča tistih, ki jim zavidamo.

Ista odločnost, ki se upira ljubezni, ji daje moč in vztrajnost. Tisti ljudje pa, ki jih strasti premetavajo sem in tja, niso s strastjo nikdar prežeti.

Nekateri ljudje so tolikanj prazni in ničevni, da so jim prav tako tuje prave napake kakor prave vrline.

Nekateri ljudje vidijo tako zelo samo sebe, da so takrat, kadar ljubijo, sicer zaposleni s svojo strastjo, nikakor pa ne z osebo, ki jo ljubijo.

La Rochefoucauld

oddaji krvi. Prva krvodajalska akcija bo organizirana na VI. kongresu gasilske zveze Slovenije maja v Kranju. Zato vabimo vse delegate, ki bodo izvoljeni za VI. kongres, da sodelujejo pri oddaji prvi in s tem dokažejo resnično manifestacijo naše ga humanizma.

Na zboru smo slišali, da je od Rateč do Rodin, torej od enega do drugega konca občine 283 hidrantov, od tega pa jih je kar 40 odstotkov neuporabnih. Kaj to pomeni bi se šele zavedali ob požaru, če gasilci ne bi mogli uporabiti bližnji hidrant. So pa tudi napake v načrtovanju, kje vse naj se postavljajo hidranti. Na Jesenicah je kričeč primer, da v Bokalovi ulici ni nobenega, v Tavčarjevi ulici pa preveč hidrantov. V Gozd Martuljku nimajo poti do Save, zato v primeru požara ne bi mogli črpati vodo iz reke. Nekdo je dejal, da bi morali skrb za hidrante zaupati človeku, ki bi bil redno zaposlen samo na tem delu. Menda bi tak delavec potreboval tri leta predno bi odstranil dosedanje napake.

Predstavniki iz Hrušice je potožil da je na Hrušici postavljen štab za preprečevanje elementarnih neizgodb, da pa ta štab nima nobenih prostorov za delo, niti prostora za shrambo nujnega orodja.

Gregor Novak, poveljnik občinske gasilske zveze, je poročal o pestri dejavnosti gasilcev. V zadnjih dveh letih so imeli 200 gasilskih vaj, več tečajev, seminarjev, posvetovanj, tekmovanj in izpitov. V dveh letih so opravili 548 pregledov in pri tem našli 3.834 pomanjkljivosti. Na ta način so odstranili 2.900 različnih napak ali pomanjkljivosti, ki bi lahko povzročile ali pospešile morebitni požar.

Zavarovalnica Jesenice, zdaj podružnica »Save, je pokazala izredno veliko razumevanja za preventivno službo. V ta namen je v dveh letih prispevala okrog 60 milijonov S din. S tem denarjem so zgradili nov gasilski dom v Kranjski gori, kupili novo črpalko za društvo v Podkorenu in sofinansirali novi črpalki za društvi v Mojstrani in Zabreznici. S tem denarjem so gradili nov bazen v Plavškem rovtu in Prihodih in popravili bazen na Dovjem. Kako bo v bodoče s to pomočjo še ni znano, ker po reorganizaciji zavarovalnic jeseniška podružnica o tem ne bo mogla več sama odločati. To zadevo zdaj proučujejo republiški organi in do konca aprila letos morajo biti raziskave na tem področju končane, o rezultatih pogovorov z zavarovalnico pa bodo poročali na kongresu gasilcev.

Jeseniški gasilci so precej pozornosti posvetili tudi uniformi za pionirje in mladince,

predvsem tiste, ki nastopajo na različnih tekmovanjih. Sicer pa je sprejet sklep, da bodo mlademu naraščanju posvečali še večjo pozornost.

Na občnem zboru so za vestno delo in zasluge prejeli gasilsko odlikovanje III. stopnje naslednji tovariši: Ivan Jan, Peter Kežar, Franc Karel, Marija Rekar, Jože Cuznar, Anton Mertel, Viktor Košir, Franc Dobravc, Milan Mrak, Jože Zajc, Franc Tavčar in Janez Bohinjc. Zadnjih pet je iz gasilske enote Železarne.

Poročilo o poteku občnega zbora ne bi bilo objektivno, če ne bi omenili tudi to, da so bili gasilci zelo užaljeni, ker se njihovega zbora ni udeležil niti en predstavnik družbeno-političnih organizacij v občini. J. V.

9 - letna konferenca tabornikov občine Jesenice

V četrtek, 4. t. m. so imeli taborniki občine Jesenice 9. letno konferenco. Zvezo na jeseniškem področju sestavlja šest enot in je ena najbolj aktivnih v Sloveniji. Ena njena enota je že sedemkrat zaporedoma osvojila najvišje priznanje in odlikovanje, t. j. partizanski trak.

Po otvoritvenih besedah so podali poročilo najprej predstavniki posameznih enot. Povedali so, da jim primanjkuje vodilnega kadra. Nadalje so izrazili željo, da bi radi bolj sodelovali s prosvetnimi delavci — učitelji in profesorji, ker ti poznajo mladino in bi dostikrat posredovali dragocene izkušnje. Potem je prišlo na vrsto še blagajniško poročilo in nato diskusija. Tu se je pokazalo, da so finančno zelo šibki, čeprav si posamezne enote pomagajo kot vedo in znajo. Na primer Zirovničani so organizirali zabave s plesom, katerih dobiček se steka v taborniško blagajno.

V nadaljevanju so obravnavali vsakoletno taborjenje, ki ga organizirajo na morju; v bistvu nekakšna zdravstveno preventivna kolonija, le da je znatno cenejša. Taborniki si plača vsak sam, manjkajoči denar pa priteče od uslug sosednim taborom. Torej so tudi na taborjenju, na dopustu še vedno aktivni.

Dobljeno dotacijo od posameznih organizacij v občini deli Zveza po predloženih potrebah posameznih enot, da bi se denar čimbolj gospodarno trošil.

Kljub vsemu temu pa je denarja tako malo, da se bodo le s težavo udeleževali posebnih taborniških akcij, da na politično manifestativne še pomisliti ne smejo, so ugotovili. Prav letošnje leto je predvidena ena največjih poveljnih proslav ob 25. ob-

Pretekli ponedeljek je bila 22. seja upravnega odbora SD Jesenice. Osrednje vprašanje dnevnega reda je bila razprava o predlogu proračuna klubov za leto 1968.

Predlog za delitev letos razpoložljivega denarja na posamezne klube sta skupno pripravila gospodarsko-financijska in tehnična komisija društva. Že prvi govorniki so z zaskrbljenostjo ugotovili, da predviden denar ne bo zadostal; še več, da bo resno ogrožena dejavnost nekaterih klubov. Drugi so opozorili na sicer ugodno resnico, namreč da so se Jesenice v zadnjih nekaj letih razvile v pomemben športni center. Saj je znano, da Jesenice dominirajo zlasti v zimskih športih. Visoko so se povzpeli namizni tenisači in kegljači na asfaltu, vidne uspehe so že dosegli odbojkarji in košarkarji. Dobre obete ka-

žejo mladi nogometaši, atleti, rokometarji in boksarji. Skratka, precej velika družina športnikov, ki ji manjka denarja. Ta problem je bil z vso resnostjo prisoten na zadnji seji. Nekateri člani upravnega odbora so nakazali predloge za razreševanje gmotnega vprašanja športa na Jesenicah. Slišali smo kritične pripombe na nekatere gospodarske organizacije v občini, ki ne kažejo potrebnega posluha za materialno podpiranje športne dejavnosti. Drugi so predlagali uvedbo posebnega davka na alkoholne pijače, ki bi se namensko koristil za športno dejavnost. Po mnenju nekaterih bi tudi socialno zavarovanje moralo biti zainteresirano na množičnem razvoju športa in ga za to tudi materialno stimulirati.

Zavzetost članov upravnega odbora društva za boljši materialni položaj športa na Jesenicah je razumljiva, če vemo, da je za 15 klubov letos predvidenih le 125.800 Ndin. Po predlogu obeh že omenjenih komisij bodo klubi v letu 1968 razpolagali z 90 odstotki lani od društva dodeljenega denarja. Tako bodo plavalci in drsalci imeli na voljo le 1.700 Ndin, namizni tenis 6.500 Ndin, boks 3.500 Ndin itd. Ta denar resnično ne zadošča klubom glede na njihove programe ter zasnove. Iz predloženih proračunov klubov, v katerih so vsebovani tudi dohodki članarine, vstopnine in drugi viri dohodkov, bi bilo potrebno 223.500 Ndin. Skratka, precej pekoč problem, ki ga jeseniški športni delavci ne bodo mogli rešiti sami. Na tem vprašanju se bodo morali aktivirati tudi dejavniki v občini. Nič kaj spodbudno za jeseniške športne delavce, če bodo svoje sile in čas trošili na materialnih problemih, namesto na športno vzgojnih nalogah.

Nato so osvojili predlog propagandne komisije za izvedbo javne prireditve »Šport v sliki in besedi«, ki bo v prvih dneh maja letos v Titovem domu. Na tej prireditvi bi sodelovali naši uspešni olimpijci — domačini, znana novinarja Ubeleis in Fornezzi. Povabili bodo tudi Mira Cerarja, našega najboljšega telovadca, ki ga jeseniški športniki in prijatelji telovadbe visoko cenijo. Za prijetno vzdušje bodo poleg Fornezzijske poskrbeli še Frenk, Grega in verjetno tudi Franci Košir ter znani ansambel Caravelle in ansambel Francija Zelenjaka. Ob tej priložnosti bodo proglasili najboljšega športnika občine Jesenice, ki ga bodo izbrali bralci Železarja. Propagandna komisija upravičeno pričakuje, da bo ta prireditev vzbudila široko zanimanje med jeseniško mladino in športniki.

Vibr

Jože Jeklar

MI
bo:

Na Jesenicah društvo za pomoč nezadostno razvitim osebam

Naša družba posveča vedno večjo skrb vzgoji in izobraževanju otrok. Še prav posebno pozornost pa potrebujejo otroci z različnimi motnjami v psihofizičnem razvoju. To so gluhi, slepi in duševno nezadostno razviti otroci. Zanje se ustanavljajo posebne šole, kjer jim po posebnem programu posredujejo osnovno izobrazbo in vzgojo. Na Jesenicah obstaja posebna osnovna šola za duševno nezadostno razvite otroke že deset let. Število učencev iz leta v leto narašča. V letošnjem šolskem letu jih je vpisanih že okoli 130. Premalo bi bilo, če bi skrbeli za te otroke le do njihovega 15. leta, ko zaključijo obvezno šolanje. Treba jih je voditi še naprej, treba jih je usposobiti za samostojno življenje. Zato se pri nas ustanavljajo posebna društva, ki nudijo pomoč duševno nezadostno razvitim osebam. Ta društva delujejo že skoro v vseh predelih naše države. V Sloveniji jih imajo že skoro vse občine. Zato je skrajni čas, da se ustanovi tako društvo tudi na Jesenicah.

Pred dnevi se je na posebni osnovni šoli Jesenice sestel razširjeni iniciativni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitev društva za pomoč nezadostno razvitim osebam. Na posvetovanju so sklenili, da bo ustanovni občni zbor ob koncu šolskega leta, združen z razstavo izdelkov učencev posebne osnovne šole Jesenice.

Naloge društva bodo naslednje: Nepretrgano bo moralo skrbeti za duševno nezadostno razvite osebe v različnih obdobjih njihovega življenja. Najuspešnejša je tista pomoč, ki omogoča čim boljše rehabilitacijo duševno prizadetih oseb in njihovo

usposobitev za samostojno življenje, pri težje prizadetih pa doseči čim višjo stopnjo njihove socializacije. Da bi se to doseglo, je potrebna čim večja prizadevnost vseh družbenih služb, zavodov in ustanov, prav tako tudi gospodarskih organizacij. Zato bo nujno vključiti v društvo ljudi, ki delajo v omenjenih organizacijah. Spremeniti bo potrebno tudi miselnost ljudi. Pojava duševne nerazvitosti se ne smemo sramovati, pač pa moramo nuditi tem osebam čim večjo pomoč. Društvo bo mobiliziralo tudi starše, ki so med prvimi poklicani, da pomagajo pri reševanju perečih vprašanj prizadete mladine.

Največjo pozornost bo društvo posvetilo zaposlovanju absolventov posebnih osnovnih šol in osebam, ki so težje prizadete. Skoraj vsi,

razen najtežje prizadeti, so sposobni samostojno skrbeti zase, poleg tega pa tudi vračati družbi tisto, kar je zanje društvo dala. Za težje primere bi bilo nujno ustanoviti zaščitne delavnice, da bi se tako lahko privadili na manj zahtevna dela. Delo društva s tem še ne bo končano. Tudi kasneje bo moralo bdeti nad že zaposlenimi prizadetimi osebam. Spremljalo bo njihove uspehe in neuspehe, če pa se bo pokazala potreba, bo nudilo še dodatno strokovno pomoč.

Da bo društvo kos zadanim nalogam, je pa potrebna vsestranska pomoč vseh družbenih faktorjev in posameznikov. Pričakujemo veliko razumevanja vseh tistih, ki nam v tej družbeno zelo pomembni in humani akciji lahko pomagajo.

Marjan Pogačnik

1. seja sveta ZKPO Jesenice

V ponedeljek, 8. t. m. je bila na Jesenicah I. seja sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine. Obravnavali so poročilo o lanskoletni dejavnosti društev, sprejeli devletni delovni program in enoletni operativni program ter proračun zveze, poslušali poročilo o dosedanjem delu odbora za odkup Finžgarjeve rojstne hiše in iniciativnega odbora o pripravah za oblikovanje enotnega pihalnega orkestra na Jesenicah ter sprejeli načela za nadaljnje delo konzorcija letnih prirediteljev. O seji bomo podrobneje poročali v prihodnji številki Zelezarja.

Partizanski humor

HUDOMUŠNI PREDLOG

Bilo je v revirjih. Kadar smo šli proti Hrastniku ali nazaj proti Zagorju smo se zglasili pri naši zaupnici na Lisci, kjer so nas Nemci in raztrganci večkrat čakali v zasedi in spraševali po nas.

»Kako je, mamica? Je bilo kaj Nemcev tu?« sem povprašal staro ženo. Čeprav sključena, je bistro dvignila glavo in na pogled resno predlagala: »Dajte no že enkrat hoditi skupaj! Ko pridejo Nemci, vprašujejo po partizanih, ko pa pridete vi, pa sprašujete po Nemcih. Kdo bi komu mogel ustreči...«

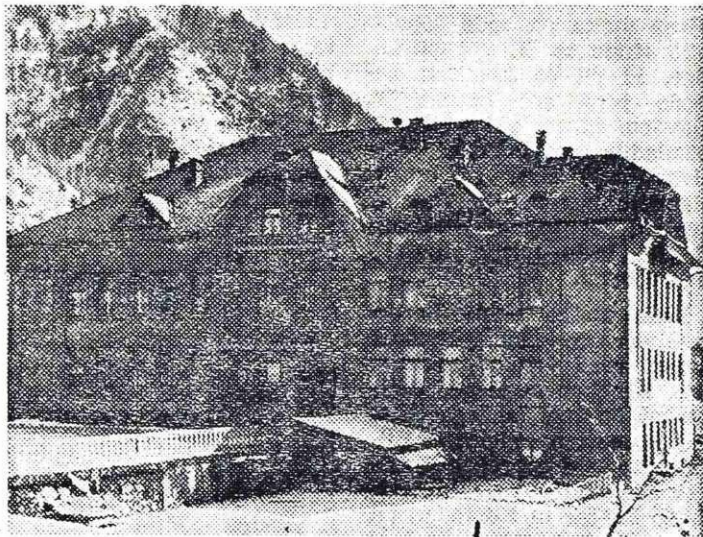
Nas mora biti res sram?

Zunanost Titovega doma predstavlja kaj žalostno sliko edinega kulturnega doma na Jesenicah. Odpadanje ometa, umazano pročelje, zarjaveli žlebovi in sploh nevzdrževana stavba bode v oči marsikoga. Nemało prikritih besed pade na račun stavbe, ki nosi naziv po maršalu Titu.

Ne bi napisal teh nekaj besed, če bi me pred kratkim ne obiskal znanec iz zamejstva, ki je pred vojno dobro poznal Jesenice in tudi takratno kulturno in športno

zanimal za šolska poslopja in varstveno vzgojne zavode. Vse si je bežno ogledal in bil kar zadovoljen, ko je videl lep napredek.

Zelo pa je bil začuden, ko je videl poslopje našega kulturnega doma, ki kaže vse znake razpadanja in ki je vse prej kot ponos Jeseničanov. Izrekel je precej ostrih besed na račun Jeseničanov, katerih ni sram, da ne najdejo ob obsežnih gradnjah tudi denarja za obnovo gledališkega poslopja. Pravi,

Nič kaj lep pogled na iTtov dom v katerem gostuje Gledališče Tone Čufar, Knjižnica, godba na pihala in radio Jesenice

življenje Jeseničanov. Presečen bil, ko je videl, koliko se je v povojnih letih zgradilo na Jesenicah, posebno na Plavžu, izrekel pa je pri tem tudi nekaj pikrih besed nad slabo urejeno okolico pri nekaterih stanovanjskih blokih. Ni mu šlo v račun, da bi se ne dalo z nekaj dobre volje stanovalcev izravnati kupe materiala, ki leže tam še iz časa, ko so gradili te stanovanjske objekte. Kot nekdanji prosvetni in kulturni delavec se je še posebno

da je to prava kulturna sramota za kraj, ki se ponaša s svojo staro in bogato kulturno tradicijo. Še posebno je bil razočaran potem, ko sem mu pokazal članke, ki so bili napisani v zvezi s tem, v katerih pisec ostro graja brezbriznost do gledališča, ker je tudi notranjost stavbe zelo slaba. Ne more si predstavljati, da je mogoče toliko graditi in pri tem pozabljati na važno stavbo, ki kazi izgled mesta in to na kraju, kjer bi najmanj pričakovali.

SS

Jeseniški godbeniki o svojem delu

Preteklo soboto so se sestali na svojem rednem občnem zboru godbeniki pihalnega orkestra DPD Svoboda Tone Čufar. Govorili so o svojem delu in o dosedanjih prizadevanjih za oblikovanje enotnega pihalnega orkestra železarne Jesenice, izvolili pa so tudi nov odbor.

V lanskem letu so imeli skupno 96 vaj s povprečno udeležbo 73 %, kar je glede na to, da so godbeniki zaposleni v treh izmenah, izredno dober obisk. V tem času so imeli tudi 32 nastopov in sicer 16 koncertov in podobnih manifestativnih nastopov ter 16 sodelovanj na pogrebi. Ob težavah, ki so jih imeli predvsem s pomanjkanjem denarja in z delom godbenikov v treh izmenah, je to vsekakor lep uspeh. V začetku letošnjega leta je zaradi odhoda na novo službeno dolžnost dolgoletni dirigent Remigij Noč predal svojo taktirko novemu dirigentu Radu Kleču.

Na občnem zboru so mnogo govorili tudi o dosedanjih prizadevanjih za osnovevanje enotnega pihalnega orkestra železarne Jesenice, ki naj bi ga sestavljali godbeniki javorniške in jeseniške godbe, pa tudi drugi. Ugotovili so, da je to edina pot za prehod k višji kvaliteti in za preusmeritev orkestra iz dosedanjega okorelega avstrijskega sistema na sodoben holandski sistem. Če bodo dobili potreben denar za nakup nekaterih dotrajanih instrumentov, se bodo kot enotni pihalni orkester Železarne že letos prvič predstavili na republiški reviji pihalnih orkestrrov. Poudarili so tudi, da bo za doseganje višje kvalitete potrebno povabiti k sodelovanju tudi domače poklicne glasbenike in učence ter študente glasbenih šol in jih bolj vezati na domači osrednji glasbeni ansambel.

Mladinski zbor jeseniških srednjih šol, se je v soboto pod vodstvom zborovodje Janka Pribošiča z izredno kvalitetnim programom predstavil jeseniškemu občinstvu

Jeseničani z mladimi igralci

V soboto se bo ponovno pričelo republiško tekmovalništvo v košarki za moške in ženske ekipe. Letošnje tekmovalništvo v I. republiški moški ligi bo za ljubitelje košarke na Jesenicah še posebno zanimivo, saj bo kvaliteta vseh moštov približno enaka. Stiri najboljše ekipe z lanskega prvenstva bodo letos tekmovali v II. zvezni ligi, tako da bodo od članskih ekip ostale samo Maribor, Koroška, Elektra, Rudar in Jesenice. Ostala izpraznjena mesta pa bodo dopolnile ekipe iz II. republiške lige, ki pa po kvaliteti ne bodo prav nič slabše. V glavnem so vse ekipe precej pomladile svoje vrste. Moštva imajo sicer še nekaj starejših igralcev, ki bodo s svojimi izkušnjami pomagali, da bodo mlajši hitreje napredovali.

Naša moška ekipa je po lanskem neuspehu, v letošnji sezoni pred veliko preizkušnjo. Ljubljanski trener Rudi Pertot ni imel lahkega dela, saj je moštvo popolnoma pomladeno. Od starejših igralcev so ostali samo Jeraj, inž. Lado Senčar in Koren, ki pa bo tudi na jesen moral v JLA. Ostali igralci so skoraj vsi mladinci, ki so v lanskem sezoni osvojili drugo mesto v gorenjski ligi. Zrebo tekmovalnih parov je bil za našo moštvo ugoden. V prvem kolu naši potujejo v Tolmin, kjer bi proti tretjevrščenemu iz II. republiške lige morali osvojiti dve točki.

Republiško člansko prvenstvo

V nedeljo je bilo v Slovenski Bistrici republiško prvenstvo za posameznike, ki se ga je udeležilo 75 tekmovalcev iz vse Slovenije. Prvenstvo je bilo dobro organizirano; tekmovalništvo je teklo hkrati na dveh blazinah, vendar pa verjetno nihče ni bil zadovoljen s sojenjem. Sodniki so premočno tiščali naprej tekmovalce svojih klubov in pa tekmovalce z višjimi pasovi, tako da če se bo to še ponavljalo, sploh ne bomo več tekmovali v republiškem in zveznem merilu. Naši tekmovalci so izpadli takole: Lah v I. kolu, Srečo Morič, Krajzelj, Franc Morič, Herman in Peternel v II. kolu. Tu bi moral Krajzelj zmagati z mojim Stepančičem. V III. kolu je izpadel Dvoršak v poltežki kategoriji. V srednji kategoriji pa je Kučina izgubil z Rorčijem v polfinalu ter zasedel četrto mesto. Morda je bil kriv našega neuspeha še nesrečni žreb, ki je vsem našim fantom, razen Kučini, naklonil nasprotnike z višjimi pasovi.

K. V.

Tudi v drugem kolu bo na Jesenicah nastopil novinec v ligi Vrhnika, ki nima nobenih možnosti za osvojitve dveh točk.

Po vseh predvidevanjih bo glavna borba za osvojitve prvega mesta med starimi ligaši in verjetno moštvom Trnovega, katerega trenira znani igralec Olimpije Miha Lokar. Od našega moštva pričakujemo uspešen start, saj bi osvojene točke na tujem v prvih kolih precej dvignile moralo moštva.

Ženska ekipa ima veliko težje delo. Po dolgem času bo v ligi tekmovalo ponovno deset ekip. Prav zaradi tega pa bo za ženske ekipe tekmovalništvo zelo naporno. Ljubljanske ekipe so precej spremenile svoja moštva. Igralke

imajo vse možnosti, da se selijo iz kluba v klub, tako da je lanski prvak Slovan ostal skoraj brez najboljših igralcev. Se največ je pridobila ljubljanska Ilirija, ki bo glavni kandidat za osvojitve prvega mesta. Že v prvem kolu bodo naše igralke morale v goste v Ljubljano. Trener Benedičič ima tik pred tekmovalništvom še težave z igralkami. Nepričakovano je nekaj igralk zaradi bolezni nesposobnih za tekmovalništvo, tako da si od prvega gostovanja v Ljubljani ne morejo obetati veliko.

Po nekajmesečnem odmoru bodo igrišča pod Mežakljo ponovno oživila in številni navijači bodo ponovno prišli na svoj račun.

— nik

Rokometni klub pred startom

Rokometni klub na Jesenicah je bil ustanovljen leta 1966. Od takrat dalje je njegov predsednik Jože Vindišar. V preteklem letu je klub nastopal v gorenjski ligi in odigral 18 tekem. Zasedel je 6. mesto.

Moštvo bo tudi letos tekmovalo v gorenjski ligi, kjer se bo borilo za mesto v sredini lestvice. Že v nedeljo, 14. t. m. se bo v gosteh srečalo z ekipo RK Škofja Loka, ki je poleg RK Kranjska gora eden od kandidatov za prvo mesto.

Največji problem v klubu predstavlja to, da nimajo svojega igrišča. Pozimi si za treninge niso mogli zagotoviti telovadnice, poleti pa morajo trenirati na ploskvi, kjer je pozimi drsališče. Tako so s treningi začeli šele v marcu, kar bo precej vplivalo na njihove začetne rezultate. V okviru priprav so imeli samo eno prijateljsko tekmo z RK Kranjska gora, ki so jo odločili v svojo korist z rezultatom 28:13. Povedati pa je treba, da so tudi igralci Kranjske gore brez zimskega treninga.

Na Jesenicah je zanimanje za rokomet zelo veliko. Če bi bilo dovolj denarja, bi lahko ustanovili še moštvo pionirjev in mladink. Vsekakor pa bi delo v klubu bolj potekalo, če bi bilo dovolj dobrega vodstvenega kadra.

Kot v pretekli, bodo tudi v letošnji sezoni v prvem mo-

Lepi načrti balinarskega kluba

Pred kratkim so se v bazi sestali člani balinarskega kluba na svojem rednem sestanku. Pregledali so tekmovalništvo v letošnji sezoni in govorili o adaptaciji klubskih prostorov.

Najprej so pregledali kalendar tekmovalništva v letošnjem letu in analizirali dokaj slabe rezultate v lanskem sezoni z edino izjemo Antona Delača, ki je med posamezniki osvojil naslov gorenjskega prvaka in se s tem uvrstil na slovensko prvenstvo, kjer je zasedel po porazu s poznejšim državnim prvakom odlično 12. mesto. Sklenili so, da se bodo v letošnji sezoni pod vodstvom tehničnega

štva nastopili: Dragojevič, Vidic, Zmitek, Gorup, Prešeren, Mlekuz, Pogačnik, Stres, Šturm in Brišar. Trener moštva je Matjaž Pogačnik.

Rokometaši bodo v novi sezoni prvič nastopili pred domačim občinstvom z moštvom RK Kranjska gora v nedeljo, 28. t. m.

P.

vodje tov. Pulca resno oprijeli treningov ter se temeljito pripravili na letošnjo bogato sezono, saj imajo predvidenih okoli 17 tekmovalnih doma in na tujem. Če bodo hoteli biti kos vsem tem tekmovalcem, se bodo morali vsi aktivni tekmovalci redno udeleževati vseh treningov, ki bodo trikrat tedensko po štiri ure dnevno.

V nadaljevanju je tov. Rozman st. v imenu gradbenega odbora obrazložil članom kluba pomen adaptacije sedanjega klubskega prostora, ki ni več primeren za tako številni klub kot je naš. Klub šteje nad sto članov, prostor pa je zelo majhen in brez higienskih prostorov, ki so predpogoj za organizacijo tekmovalništva kot so slovensko in gorenjsko prvenstvo ter razni mednarodni turnirji.

Predsednik kluba Franc Rozman ml. je seznanil navzoče člane o finančnih težavah v klubu. Poudaril je, da klub ne prejema od športnega društva nobenih dotacij ter da se klub vzdržuje od lastnih skromnih sredstev (članarine in bifeja). Aperlal je na vse navzoče in ostale člane, ki se niso iz kakršnih koli vzrokov udeležili seje, da bi s prostovoljnim delom adaptirali že obstoječi klubski prostor. Navzoči so soglašali s predsednikom. Razšli so se v prepričanju, da ne bo nobenega člana kluba, ki ne bi prispeval svoj delež s prostovoljnim delom pri adaptaciji naših lastnih klubskih prostorov.

S.

Uspela boksarska revija na Jesenicah

Preteklo nedeljo, 7. 4. je boksarski klub Jesenice organiziral boksarsko revijo, ki je bila v domu TVD Partizan na Jesenicah. Revije so se udeležili poleg jeseniških boksarjev še boksarji iz Trbovelj in Hrastnika. Povabljen je bil tudi BK Odred iz Ljubljane, vendar se revije ni udeležil.

Videli smo deset borb. Predvideno jih je bilo več, vendar so zaradi neudeležbe ljubljancev nekateri jeseniški boksarji ostali brez nasprotnikov. Od desetih borb so v devetih nastopili jeseniščani. Skupna bilanca je: tri zmage, trije neodločeni rezultati in trije porazi. Za jeseniški klub, ki se še obli-

kuje, je to vsekakor lep uspeh. Posebna komisija je izbrala najboljšega boksarja, najboljšega tehničarja in najboljšega borca na reviji ter jim podelila lepa spominska darila.

Prvi naslov je osvojil Jeseničan Azim Džamastagić, drugega Trboveljčan Lešnik in tretjega Perc iz Hrastnika. Zelo dobro se je ponovno predstavil jeseniški publiki Jeseničan Franc Trupković, ki je že v 3. minuti s klasičnim knokautom odpravil Mlinariča iz Trbovelj.

Poleg teh se je v ringu prvič pred publiko pojavilo nekaj začetnikov, ki so z bolj izkušenimi in poznanimi boksarji pokazali že solidno znanje v tej plemeniti moški veščini.

Pohvalimo lahko tudi gledalce, ki so z velikim zanimanjem spremljali tekmovalništvo in športno spodbujali tako domače kot tuje tekmovalce.

REZULTATI: Sedžek (J) : Stražar II (H) 1:1, Hočvar (J) : Perc (H) 0:2, Stjepić (J) : Stražar (H) 1:1, Hladnik (J) : Škarjanc (H) 2:0, (tko), Džamastagić (J) : Grčar (T) 2:0 (p. t.), Bursić (J) : Erhatic (T) 1:1, Smid (T) : Lešnik (T) 1:1, Divljak (J) : Kranjc (T) 0:2 (p. t.), Trupković (J) : Mlinarič (T) 2:0 (ko. I. r.), Rebolj (J) : Župančič (T) 0:2 (predaja v III. rundi).

Z.

Nogomet

V nedeljo, 7. t. m. sta se v prvenstveni tekmi I. kola spomladanskega dela mladinskega prvenstva Gorenjske srečali enajsterici Jesenic in Kranja. Po zelo učinkoviti igri so zmagali Jeseniščani z rezultatom 10:0. Tako visoka zmagaja je rezultat odlične igre v prvem polčasu, medtem ko je bila igra v drugem polčasu zaradi premočenega igrišča precej slabša.

Pri jeseniških nogometaših se je videlo, da so fizično veliko bolje pripravljeni kot gostje iz Kranja. Tudi tehnično je domača ekipa izstopala pred gosti. Čeprav so pričakovali zmago, nihče ni računal na dvoštevilčni rezultat. Jeseniščani imajo do sedaj le en poraz in so skupaj s Triglavom (Kranj) edini kandidata za prvo mesto v gorenjski mladinski nogometni ligi.

Domači so nastopili v postavi: Lajmiš, Barač, Lukančič, Šubic, Savinšek, Žvan, Polanšek, Smagin, Pavlič, Babič in Stošič.

Gole so dosegli: Pavlič (2., 12., 68., 69. min.), Smagin (7., 64. min.), Polanšek (14. in 25. min.) ter Babič (29. in 34. min.).

Janez Kunšič

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

13. in 14. aprila ob 17. in 19. uri: ameriški barvni film **POGON BREZ MILOSTI**, v režiji Arthurja Penna in v glavnih vlogah: Jane Fonda, Marlon Brando.

15. aprila ob 17. in 19. uri: **TA NORI, NORI SVET**, v glavni vlogi: Spencer Tracy.

16. in 17. aprila ob 17. in 19. uri: **ARABESKA**, v režiji Stanleya Donena in v glavni vlogi: Gregory Peck.

18. aprila ob 17. in 19. uri: **OBRAČUN V BANGKOKU**, v režiji Andrea Inebella in v glavnih vlogah: Pier Angeli, Robert Hossein.

19. aprila ob 17. in 19. uri: ameriški film **BOGINJE LJUBEZNI**, v režiji Saula J. Turella in v glavnih vlogah: Greta Garbo, Lana Turner, Elizabeth Taylor, Rudolph Valentino, Gary Cooper, Clark Gable, Gregory Peck.

20. aprila ob 17. in 19. uri: franc. ital. barvni CS film **BUFALO BILL**, v režiji J. V. Fordsona, v glavni vlogi: Gordon Scott.

Kino PLAVZ

13. in 14. aprila ob 18. in 20. uri: ameriški barvni CS film **ARABESKA**, v režiji Stanleya Donena in v glavni vlogi: Gregory Peck.

15. in 16. aprila ob 18. in 20. uri: ameriški barvni film **POGON BREZ MILOSTI**, v režiji Arthurja Penna in v glavnih vlogah: Jane Fonda, Marlon Brando.

17. aprila ob 18. in 20. uri: francoski barvni CS film **OBRAČUN V BANGKOKU**, v režiji Andrea Inebella in v glavnih vlogah: Pier Angeli, Robert Hossein.

18. in 19. aprila ob 18. in 20. uri: francoski vojni film **DEMARKACIJSKA ČRTA**, v režiji Clauda Chabrola in v glavnih vlogah: Jean Seberg, Maurice Ronet.

20. aprila ob 18. in 20. uri: **MATIJA SANDORF**, v režiji Georgesa Lampena, v glavni vlogi: Lui Gourdan.

Kino DOVJE

13. aprila jugoslovanski barvni film **ZBIRALCI PERJA**, v režiji Aleksandra Petrovića, v glavnih vlogah: Bekim Fehmiu, Olivera Vučo.

14. aprila ameriški barvni CS film **REVOLVERAŠ WACO**, v režiji R. G. Springsteena, v glavnih vlogah: Howard Keel, Jane Russell.

18. aprila ameriški barvni film **POGON BREZ MILOSTI**, v režiji Arthurja Penna, v glavnih vlogah: Jane Fonda, Marlon Brando.

20. aprila francoski vojni film **DEMARKACIJSKA ČRTA**, v režiji Clauda Chabrola in v glavnih vlogah: Jean Seberg, Maurice Ronet.

Kino KRANJSKA GORA

13. aprila ameriški barvni CS film **TIGRICA**, v glavnih vlogah: Natalie Wood, Ian Bannen.

14. aprila francoski vojni film **DEMARKACIJSKA ČRTA**, v režiji Clauda Chabrola in v glavnih vlogah: Jean Seberg, Maurice Ronet.

18. aprila ameriški barvni CS film **ARABESKA**, v režiji Stanleya Donena in v glavni vlogi: Gregory Peck.

20. aprila ameriški barvni film **POGON BREZ MILOSTI**, v režiji Arthurja Penna in v glavnih vlogah: Jane Fonda, Marlon Brando.

Kino ŽIROVNICA

14. aprila ameriški barvni CS film **TIGRICA**, v glavnih vlogah: Natalie Wood, Ian Bannen.

21. aprila ameriški barvni film **POGON BREZ MILOSTI**, v režiji Arthurja Penna in v glavnih vlogah: Jane Fonda, Marlon Brando.

Gledališče

PETEK, 12. 4., ob 18. uri: Levstik — Grün **KASTELKA** — drama v 12 slikah. Predstava za osnovno šolo Tone Cufar.

SOBOTA, 13. 4., ob 18. uri: Levstik — Grün **KASTELKA** — Predstava za osnovno šolo Prežihov Voranc.

NEDELJA, 14. 4., ob 19.30: Benetzy **PRI BELEM KONJICKU** — opereta. Za abonma **NEDELJA** in **IZVEN**.

PONEDELJEK, 15. 4., ob 19.30: Benetzy **PRI BELEM KONJICKU** — **IZVEN**.

TOREK, 16. 4., ob 17. uri: Levstik — Grün **KASTELKA** — Za šole v Radovljici.

Ob 19.30: Levstik — Grün **KASTELKA** — Za abonma in **IZVEN**. Gostovanje v Radovljici.

SREDA, 17. 4., ob 15. uri: Levstik — Grün **KASTELKA** — Predstava za ŽIC.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru in sodelavcem ter sodelavcem elektrodne oddelka se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti mojega očeta.

Cilka Bajt, elektrodni oddelek

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata HVZ se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel ob moji dolgotrajni bolezni.

Franci Žnidar
HVZ

Danes, 12. t. m. bo ob 16. uri v kino Radio predvajan športni film

SESTANEK SAMPIONOV

Film je bil posnet na evropskem atletskem prvenstvu v Beogradu. Vstopnine ni! Vabimo člane kolektiva in šolsko mladino.

Komisija za šport pri IO sindikata ŽJ in atletski klub Jesenice

RAZPIS

Ribiško društvo Jesenice sprejme v honorarno zaposlitev ribiškega čuvaja za območje od Mojstrane do izvira Save (Zelenci) z vsemi pritoki.

Ponudbe pošljite na Ribiško društvo Jesenice. Honorar po dogovoru. Kandidatje so lahko tudi upokojeanci.

Ribiško društvo
Jesenice

ZAHVALA

Najtopleje se zahvaljujem obratni ambulanti Železarne za vso skrb in nego v času mojega dolgotrajnega zdravljenja. Posebno zahvalo sem dolžna dr. Milanu Čehu za zdravljenje, skrb in pomoč, sestri Anici Bergantovi za njeno prizadevanje in vsestransko pomoč meni in moji družini. Najlepša hvala tudi sestri Ivici in sestri Jasničevi za nego in skrb na domu. Hvala tudi ostalemu strežnemu osebju v ambulanti.

Vsem skupaj za njihovo požrtvovalnost iskrena hvala.

Duška Dabič
Savska 21, Javornik

ZAHVALA

Zahvaljujem se sindikalnemu odboru HVZ za denarno pomoč v času moje bolezni. Kako prijetno je človeku, da ga sodelavci ne pozabijo v težavah.

Tone Košir
lužnica

ZAHVALA

Poštenemu najditelju, sodelavcu Veljku Mandiču iz odpremnega skladišča HVZ se javno zahvaljujem za njegovo poštenost. Vrnil mi je izgubljeno denarnico z denarjem, dokumenti in osebno izkaznico. Ker je takih primerov malo, naj bo to. Mandič tudi ostalim za vzgled.

Jože Šturm
vzdrževanje

Dopisujte v Železarja!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

MARTINA NOČA

se zahvaljujem vsem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani, nam izrekli sožalje, počastili njegov spomin in ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala vsem mnogim darovalcem vencev in cvetja in lastnikom osebnih avtomobilov za dragoce no uslugo.

Lepo se zahvaljujem dr. Brandstetterju, posebno pa dr. Čehu za požrtvovalno lajšanje bolečin.

Iskrena hvala govornikom tov. Kalanu, tov. Trevnu in tov. Tušarju, pevskega zboru Društva upokojecev in godbi DPD Javornik. Prav tako sosedom za pomoč, posebno pa T. in M. Stanišič in Vidi Zupanovi.

Žalujoča žena, sin in hčerka z družinami

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame

TEREZIJE NOČ

se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, darovali vence in izrekli sožalje. Zahvaljujem se dr. Čehu in dr. Vidaliču za zdravljenje in lajšanje bolečin drage pokojnice.

Zahvaljujem se vsem sostanovalcem, posebno tov. Anici Vovk za njihovo nesebično pomoč.

Iskrena hvala sosedom s Plavškega rovtja, ki so drago pokojnico spremili in jo položili k zadnjemu počitku.

Žalujoči sin Ciril Noč z družino

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta

JANKA PAJERJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem — vzdrževalcem ter obratovodstvu in sodelavcem martinarne in elektro jeklarne za darovani venec ter spremstvo na njegovi zadnji poti v Kranju. Prav tako se jim zahvaljujem za izrečeno sožalje in sočustvovanje v dneh težke izgube.

Žalujoči sin Janez z družino

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste našo drago mamo, staro mamo in prababico

HELENO ROPRET

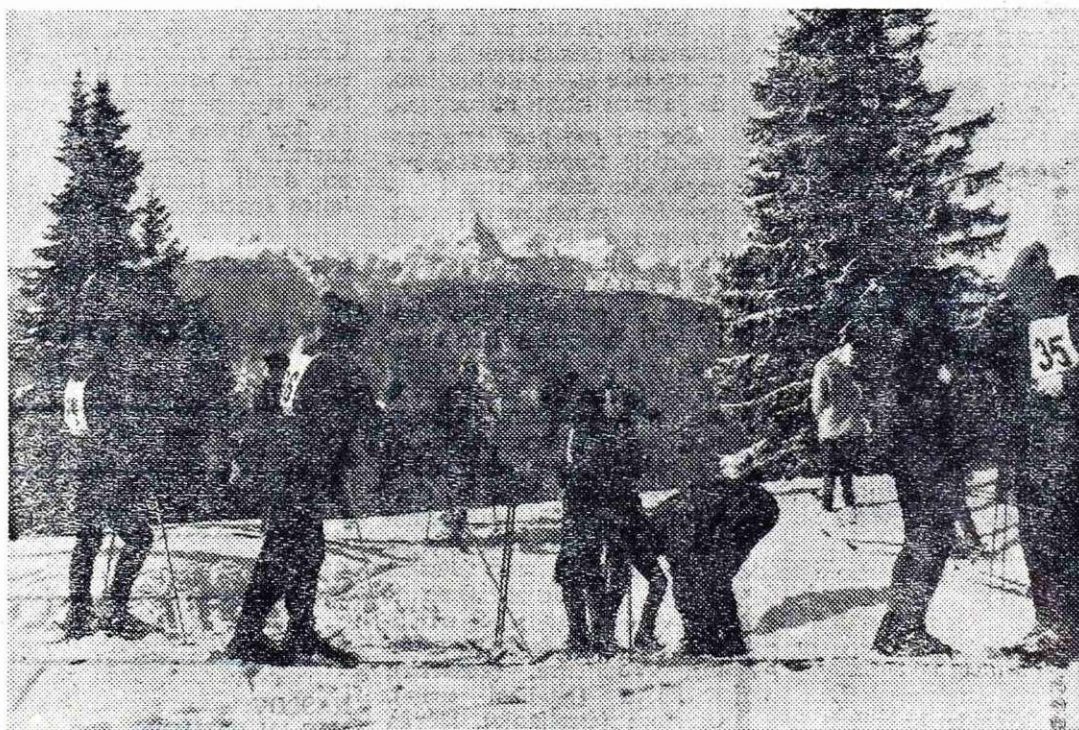
spremlili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetja in nam izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujem sostanovalcem: družinam Samar, Sörgo, Nikola čič, Ogrin in Bratanič, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Zahvaljujem se tudi dr. Sajovicu za pomoč v bolezni ter dr. Pogačniku in dr. Vidaliču za razumevanje v težki situaciji, kakor tudi godbi in pevcem ter voznikom osebnih vozil.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoče hčerke z družinami in ostalo sorodstvo.

Z nastopom toplih pomladanskih dni se sicer sneg vedno hitreje umika višje v gore, vendar jeseniški smučarji še ne mirujejo (beri sestavke na 16. str.) — na sliki Črni vrh pred dvema mesecema

Veleslalom na Uršlji gori

Deseti koroški veleslalom v nedeljo, 7. t. m., se je moral boriti predvsem z letošnjo toplo pomladjo, ki vidno pobira sneg v gorah. Prireditelji, ki so imeli na startu 126 tekmovalcev, so komaj uspeli pripraviti močno skrajšano tekmovalno stezo, dolgo okrog 500 m, ki je imela le 24 vrtic. To tekmovalneje je bilo tudi v počastitev 720-letnice obstoja Raven.

Med posamezniki je zmagal OTO PUSTOSLEMSEK iz Mežice, med ekipami pa Branik, ki je prejel prehodni pokal od lanskoletnega zmagovalca Jesenice, ki niso startale v najmočnejši postavi. Na startu nista bila Lakota in Jakopič, čas Mirkota Klinarja pa se ne šteje, ker je v JLA. Tekmovanje je bilo v vseh kategorijah mladincev in članov ter mladink in članic. Za Jesenice so startali samo člani in starejši mladinci.

REZULTATI — ČLANI: 1. Pustoslemšek, Mežica, 33,3, 2. Gazvoda, Branik, 33,4, 3. M. Klinar, JLA, 33,6, 4. Voigrinc, Branik, 34,2, 5. Klinar A., Jesenice, 34,3, 6. Ponikvar, Jesenice, 34,7, 7. Škrinjar, Fužinar, 35,0, 8. Forte, Trbovlje, 35,1.

STAREJŠI MLADINCI: 1. Majniger, Branik, 34,5, 2. Štraus, Jesenice, 35,5, 3. Albrecht, Jesenice, 35,8, 4. Lah, Branik, 36,5.

MOŠTVA: 1. Branik, 2. Fužinar.

... na Jahorini

Sestega in sedmega t. m. so bile na Jahorini smučarske tekme za jahorinski pokal. V soboto, 6. t. m., sta bila izvedena dva veleslalom, v nedeljo pa slalom. Veleslalom progi sta bili dolgi po en kilometer z višinsko razliko 400 m, slalom progi pa po 400 m z višinsko razliko 150 m. Startali so tekmovalci iz Bosne, Hrvatske, Srbije in Slovenije. Jeseniška ekipa, ki je zastopala Slovenijo, je štela štiri člane (Markež, Žmitek, Stare in Gorup) in tri mladince (Pogačnik, Aleš, Bernik). Vodja odprave je bil trener Jože Klinar. Naši tekmovalci so bili uspešni, saj so zasedli vsa prva mesta v vseh disciplinah, kjer so nastopili. Edino moštvene zmage niso odnesli, ker niso imeli s seboj članic in mladink, kar pa v razpisu za sestavo moštva ni bilo zahtevano. Ime-

li so lepo vreme in dobro pripravljene proge.

ČLANI VELESALOM: 1. Gorup, 2. Markež (oba Jesenice), 3. Gašič, Bosna.

SLALOM: 1. Markež, 2. Žmitek (oba Jesenice), 3. Gašič, Bosna.

KOMBINACIJA: 1. Markež, Jesenice, 2. Gašič, Bosna.

MLADINCI — VELESALOM: 1. Pogačnik, Jesenice, 2. Bernik, Jesenice, 3. Blažević, Bosna, 4. Aleš, Jesenice.

SLALOM: 1. Aleš, Jesenice, 2. Gramzou, Bosna, 3. Hodžič, Bosna.

KOMBINACIJA MLADINCI: 1. Aleš, Jesenice.

... na Kamniškem sedlu

Dne 7. t. m. je bil na Kamniškem sedlu veleslalom v izvedbi PD kot Štuparjev memorial. Startalo je 49 tekmovalcev, med njimi tudi pet članov jeseniškega alpinističnega odseka. Planinci so tekmo izvedli kljub zelo slabemu vremenu, saj je ves čas močno deževalo in snežilo.

ČLANI PD: 1. Perne, PD Kamnik, 1,52,7, 2. Kovačič, PD Litostroj, 1,56,2, 3. Griljc, PD Kamnik, 1,57,1.

ČLANI SO: 1. Štrube, koroški AO, 1,53,0, 2. Trebovšek, AO Kamnik, 1,53,4, 3. Fenz, AO Jesenice, 1,54,0.

EKIPE PD: 1. Kamnik, 2. Litostroj.

EKIPE AO: 1. koroški AO, 2. AO Ljubljana Matica, 3. AO Kamnik.

Darila za najboljše posameznike stva poklonili kamniški tovarni Svilarit in Svit.

Jože Gazvoda, ki zaradi šolanja v Mariboru nastopa za tamkajšnji Branik, je tudi naš občan

ALPSKI SMUČARJI Z JESENIC NA TEKMOVANJIH V AVSTRIJI

Naši smučarji so še vedno aktivni, kljub spomladansko vremenu. Poleg tekem na domačih terenih in udeležbe v reprezentančnih ekipah, dobivamo vse pogostejše vabila na prireditve v sosednjih državah. Med temi tekmovalji sta bili dve tekmi, in sicer »Petschnigov memorial« na Dobraču, ki je sicer vsako leto predzadnjo nedeljo v letu, lani so ga pa morali zaradi pomanjkanja snega odložiti, ter »Lahner-rennen« v Bleibergu.

Udeležba na teh tekmah je številna in kvalitetna. Tekme na Dobraču so se udeležili: Peter Lakota, Blaž Jakopič, Andrej Klinar, Milan Marolt, Lovro Markež, Lado Stare ter Andrej Ponikvar pri članih, Draga Kleindienst pri mladinkah in Cena Štravs pri mladincih. Proga je bila dolga 1450 m z 48 vrti in je bila posebno za tekmovalce z višjimi startnimi številkami zelo zahtevna.

Uvrstitev naših tekmovalcev je bila solidna in so zasedli naslednja mesta: 6. Jakopič, 9. Lakota, 13. Markež, 15. Marolt, 16. Stare.

Pri mladinkah je Kleindienstova zasedla 10. mesto, pri mladincih pa Štravs 7. mesto.

Klinar in Ponikvar sta zaradi padca odstopila.

Zmagovalci so bili: pri članih Herman Posautz, pri članicah Majda Ankele in pri mladincih Sammonig. Casovni zaostanki naših tekmovalcev niso bili veliki, čeprav so se morali mlajši člani boriti ne samo s progo, temveč tudi z izdatnimi luknjami.

V nedeljo 31. marca smo se udeležili na vabilo smučarskega kluba iz rudarskega kraja Bleiberg, mednarodne tekme v veleslalomu. Naša ekipa je odšla brez najboljših, vendar v solidni zasedbi: Andrej Ponikvar, Marko Židan, Milan Marolt, Boris Pesjak, Milena Dragan in Draga Kleindienst.

Proga je bila dolga 1140 m in 960 m za članice. Tehnično je bila zelo zahtevna in pri tem še hitra. Poleg avstrijskih tekmovalcev iz raznih klubov, so bili na startu še Svicarji in jugoslovanski tekmovalci iz Maribora in Jesenic.

Pri članih sta se uvrstila od naših samo Boris Pesjak na 13. in Marko Židan na 14. mesto. Zaradi visokih startnih števil sta imela slabo progo in nekaj težav. Kako je bilo pa s progo, po kateri je pred člani vozilo še

14 članic, dokazuje najbolje to, da je od 70 prijavljenih, uvrščeno samo 23 tekmovalcev. Kleindienstova se je med članicami uvrstila na 8. mesto.

Naši tekmovalci bi se z boljšimi startnimi številkami lahko bolje uvrstili. Gotovo je koristno, da se udeležujejo čim več tekem. Morda bi morali bolj paziti na to, da jim nudimo enake pogoje, kot jih imajo njihovi tekmeči. Medtem, ko so bili vsi drugi udeleženci že dan prej v kraju prireditve in so trenirali na progi, so naši prišli šele na dan prireditve.

Z dosežki naših smo lahko zadovoljni. Prireditelji nas vabijo na te prireditve že za drugo leto. Naši tekmovalci si ustvarjajo soliden renome in dobivajo tekmovalno rutino.

Na obeh tekmah so nas prireditelji sprejeli zelo gostoljubno. Še posebej v rudarskem Bleibergu, kjer je bila prireditev še posebno svečana. Popoldne je bil še koncert rudarske godbe na pihala, tekmovalci so se pa lahko tudi osvežili v novem termalnem kopališču.

Boris Marolt

Izbiramo najboljšega športnika občine

Po zgledu drugih časopisnih podjetij smo se tudi pri Zelezarju odločili za izbiro najboljšega športnika naše občine. Športna dejavnost je obsežna, imamo vrsto odličnih tekmovalcev, ki nas častno zastopajo tudi na tako pomembnih prireditvah kot so olimpijske igre, zato menimo, da je taka izbira utemeljena.

Ker pri nas predvsem prevladujejo zimske športne panoge, kjer dosegajo naši tekmovalci vrhunske dosežke, menimo, da je ta čas najprimernejši za izbiro najboljšega športnika občine. Nujno pa je, da pri izbiri upoštevate tudi športnike letnih panog, kot so košarka, odbojka in druge. Za lažjo izbiro naj vam osvežimo spomin vsaj na nekatere najboljše. To so predvsem smučarji z Zajcem, Jakopičem in Kerštajnom na čelu, zatem hokejisti Felc, Ravnik, Ivo in Bogo Jan, Klinar, Franci Smolej ter drugi. Omeniti moramo še druge kot so Jože Šlibar (kegljanje na asfaltu), Vudričeva (košarka), Pavličeva (namizni tenis), Otrinova (streljanje). Morda se boste odločili tudi za posameznike iz vrst odbojkarjev, atletov, kegljačev na le-

du, sankočev in drugih. Ne bi smeli pozabiti tudi na naše planince in alpiniste kot so Dimitrov in Mlekuž. Skratka, svoje mišljenje napišite v razpredelnico, jo izrežite, prilepite na dopisnico ter vse skupaj pošljite na naslov: Uredništvo Zelezarja — Jesenice. Ne pozabite pripisati tudi svojega polnega naslova, ker bomo tri izmed vas nagradili z lepimi praktičnimi darili. Listič s petimi imeni športnikov nam pošljite najkasneje do 23. aprila letos. Rezultate izbire najboljšega športnika občine bomo objavili na javni prireditvi v začetku maja in pa seveda v našem časopisu. Najboljšemu športniku bo občinska zveza za telesno kulturo Jesenice podelila spominsko darilo. Upamo in želimo, da bi ta izbira postala tradicionalna in da bi vsako leto v tem času izbirali najboljšega športnika občine Jesenice za preteklo leto.

IME IN PRIIMEK TER ŠPORTNA PANOGA

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

NASLOV:
IME IN PRIIMEK

KRAJ IN ULICA

Let
Jes
ZE
KO

— 1
von
foto
»Zel

Po

25. sej
15. ap
gospo
dnevn
torja
o del
o por

Gos
bil p
delov
mu s
direkt
miko
darsk
količi
ljeno
1.444,0
proizv
izvod
37.310
za pr
na p
ranir
rano
no n
z ost
ki, st
gotav
ni d
višini
(75,6
darsk
še
plan
mese
izvod
ni de
je tu
Tak
so na
menc
zacija
smer
mem
objav
1. v
služb
mogo
produ
stroš
plena
asort
zman
segli
prodi
posle
ka ir
hodk
izgut
kriti
2. i
po
lahko
delov
pa o
vodn
stava